



# Programmabegroting 2018 - 2021

Gemeentehuis  
Singelpark 1  
3984 NC Odijk  
Postbus 5  
3980 CA Bunnik  
Telefoon (030) 659 48 48  
Fax (030) 657 03 85  
Website <http://www.bunnik.nl/>  
E-mail [info@bunnik.nl](mailto:info@bunnik.nl)



## Inhoudsopgave

Aanbieding .....	5
Inleiding .....	8
Dienstverlening en Organisatie.....	12
Programma: 1. Bestuur en Organisatie .....	13
Programma: 2. Dienstverlening.....	17
Programma: 3. Gegevensbeheer.....	20
Fysiek domein.....	22
Programma: 4. Veiligheid.....	23
Programma: 5. Openbare ruimte.....	27
Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen .....	32
Sociaal domein .....	39
Programma: 7. Sociaal Domein .....	40
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien.....	48
Overzicht Overhead.....	50
Recapitulatie .....	52
Vaststellingsbesluit.....	54
Paragrafen .....	55
1. Bedrijfsvoering.....	56
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....	58
3. Lokale lasten en heffingen.....	63
4. Verbonden partijen .....	68
5. Kapitaalgoederen .....	77
6. Financiering.....	79
7. Grondbeleid .....	82
Bijlagen.....	84
Bijlage I: Reserves en voorzieningen .....	85
Bijlage II: Opgenomen Nieuw Beleid vanuit kadernota.....	88
Bijlage III: Structureel resultaat .....	91
Bijlage IV: Inventarisatie risico's.....	94
Bijlage V: Taakvelden .....	97
Bijlage VI: EMU saldi .....	99
Bijlage VII: Geprognosticeerde balans .....	101



## Aanbieding

Wij zijn verheugd u deze Programmabegroting 2018-2021 aan te bieden. De programmabegroting laat een positief meerjarenprognose zien. Het begint in 2018 met een begrotingsoverschot van € 267.500 en loopt op tot een begrotingsoverschot van € 430.800 vanaf 2021.

De programmabegroting presenteert de cijfers met peildatum 1 juli. Zijn er nog belangrijke financiële ontwikkelingen na deze peildatum dan zullen deze in de Nota van Actualisatie weergegeven worden. Deze nota komt samen met de programmabegroting in de Raad.

In de collegeagenda 'Binden en Bewegen' staan diverse thema's benoemd. De speerpunten van 2018 op de diverse thema's worden hieronder vermeld. Deze speerpunten worden in een flyer opgenomen.

### Speerpunten 2018

#### [Uitvoeringsstrategie](#)

Op 9 maart 2017 heeft de raad de belangrijke motie "Hoofdlijn uitvoeringsstrategie Bunnik 2017 – 2030" unaniem aangenomen. Deze motie is op hoofdlijnen een nadere concretisering van de strategische agenda. De verschillende onderdelen uit de motie worden in 2017 onderzocht op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Het uitgangspunt is om op 14 december 2017 een globale uitwerking van het haalbaarheidsonderzoek aan de raad voor te leggen waarbij een go of no-go wordt gevraagd om de uitvoeringsstrategie al dan niet verder uit te werken. Bij een verdere uitwerking van de uitvoeringsstrategie in 2018 zullen aanvullende middelen nodig zijn voor de kosten die in de uitwerkingsfase gemaakt moeten worden. Hiervoor zal een apart voorstel aan uw raad worden voorgelegd. In 2018 kan nog niet begonnen worden met de daadwerkelijke uitvoering van de uitvoeringsstrategie. Hier gaat namelijk nog een heel traject aan vooraf, onder meer met onze stakeholders en regionale partners. Gelet hierop zijn in de begroting 2018 nu nog geen extra financiële middelen als reservering opgenomen voor de Uitvoeringsstrategie.

#### [Intergemeentelijke samenwerking](#)

De intergemeentelijke samenwerking zal in 2018 nog belangrijker worden. Dit mede vanwege onze Uitvoeringsstrategie waarin we een actieve bijdrage willen leveren aan de oplossing van een aantal regionale vraagstukken. Dit kunnen wij alleen voor elkaar krijgen in samenwerking met onze regiopartners. De U10 samenwerking krijgt steeds meer vorm en krijgt meer netwerken (zoals de bestuurstafels, U-beraad). Dit zal in 2018 steeds meer vragen van de deelnemende gemeenten.

#### [Bestuurswisseling](#)

De eerste helft van 2018 staat in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Dit betekent dat er onderhandelingen plaatsvinden, een coalitieakkoord bereikt moet worden en dat er raadsleden en wethouders afscheid nemen en nieuwe benoemd worden. Daarnaast dienen de nieuwe raads- en collegeleden een introductieprogramma te krijgen en een overdrachtsdocument van de belangrijkste dossiers en ontwikkelingen. Ook zal een nieuw collegeprogramma worden opgesteld. Tot slot zal in 2018 ook de selectieprocedure starten om te komen tot een nieuwe burgemeester. Een groot deel van deze, en andere activiteiten, worden ambtelijk voorbereid.

#### [Transformatieplan Sociaal Domein](#)

In het transformatieplan sociaal domein zijn de voornemens uit de beleidsagenda vertaald naar maatschappelijk opgaven voor 2018 en verder. Transformeren is een complex veranderproces en vergt een lange adem. In 2018 zetten we, samen met inwoners en maatschappelijke instellingen en (sociaal) ondernemers, de eerste concrete stappen in de transformatie van het sociaal domein. Voor de activiteiten 2018 verwijzen we naar programma 7 sociaal domein.

Sinds 2015 zijn diverse wetten en regelingen die te maken hebben met de nieuwe taken in het sociaal domein en met de transformatie gewijzigd. De verwachting is dat ook de komende jaren het Rijk tot nieuwe inzichten zal komen en wetten en regels op onderdelen zal wijzigen. Dit kan (sterk) van invloed zijn op de voortgang en effectiviteit van de transformatie.

#### [Informatieveiligheid en privacy](#)

Voor 2018 is de bewustwording van en het handelen naar het vastgestelde informatieveiligheidsbeleid en de nieuwe regels rondom privacy die voortkomen uit de AVG (Algemene Verordening

Gegevensbescherming)/GDPR (General Data Protection Regulation) belangrijk. Bunnik werkt digitaal, tenzij, maar dat moet dan wel veilig zijn.

De bewustwording is gericht op medewerkers, bestuur en raad van de gemeente. Voor implementatie en beheer van maatregelen rondom deze onderwerpen wordt waar mogelijk samengewerkt met regiogemeenten.

Wij zullen in 2018 over deze onderwerpen rapporteren in de P&C cyclus zodat u als gemeenteraad daarop kunt sturen. Dit past binnen de professionalisering van informatieveiligheid die is vereist op grond van de ENSIA-audit (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

### *Omgevingswet*

De invoering van de Omgevingswet wordt naar verwachting uitgesteld tot 2021. Dat geeft wat extra tijd voor implementatie er van. Bij de gemeente Bunnik gebeurt dit aan de hand van een routekaart. De komst van de Omgevingswet betekent een cultuuromslag in denken en werken. De wet vraagt de gemeente om meer regie te nemen. Vooruitlopend op de vaststelling van de routekaart gaan we in 2018:

de huidige werkprocessen tegen het licht houden, mede in samenhang met de uitwerking van het organisatieperspectief;

voorbereidingen treffen om met onze informatievoorziening goed aan te sluiten op het digitale stelsel (dat gekoppeld is aan de invoering van de Omgevingswet);

verkenning starten om te komen tot opstellen omgevingsplan buitengebied in navolging op de Omgevingsvisie Kromme rijnstreek i.s.m. Houten en Wijk bij Duurstede;

een verkenning/kaderstelling omgevingsvisie Dorpen en Landgoederen starten na besluitvorming uitvoeringsagenda.

### *Traverse Bunnik*

In het verkeersbeleidsplan is de wens opgenomen om zoveel mogelijk doorgaand verkeer via de Traverse uit het centrum weg te halen. Dit is geformuleerd als wens, er zijn geen besluiten genomen dan wel kredieten beschikbaar gesteld om aan deze wens invulling te geven. De planvorming voor de Traverse is sowieso opgeschort om aan te kunnen haken bij de Uitvoeringsagenda zodat een integrale afweging kan worden gemaakt. Verder ontbreken de financiën en de ambtelijke capaciteit om op korte termijn een grote ingreep in de Traverse te kunnen doen. Bij de behandeling van de Kadernota heeft de raad gevraagd om te bezien of er eenvoudige maatregelen ('laaghangend fruit') mogelijk zijn om de verkeerssituatie te verbeteren. Hiervoor wordt externe capaciteit ingezet die samen met betrokkenen en de eigen organisatie de mogelijkheden in beeld brengt. Een eerste stap is het uitvoeren van een verkeersonderzoek. Verder wordt bezien in hoeverre subsidiëring van maatregelen kansrijk is. Een voorstel hierover volgt.

### *Duurzaamheid*

Bij het streven naar duurzaamheid zijn acties van inwoners en bedrijven belangrijk. De gemeente ondersteunt deze, onder meer middels het actieprogramma Heel Bunnik in de Zon. Hierin zijn verschillende acties van de gemeente en andere partijen en organisaties opgenomen, die plaatsvinden in 2018. Voorbeelden zijn: de verdere uitrol op gemeentelijk vastgoed, uitvoering van collectieve ondersteuningsacties voor bedrijven en van postcoderoosprojecten.

Het duurzaamheidsprogramma van de gemeente loopt tot 2018. In 2018 wordt met intensieve participatie uit de samenleving een nieuw programma voorbereid dat de komende jaren richting geeft aan duurzaamheid in het algemeen en aan het streven naar een energetisch zelfvoorzienend grondgebied, bijvoorbeeld met een routekaart naar energieneutraal in 2040. In dat programma kunnen ook initiatieven als aardgasloze nieuwbouw, bestaande wijken van het gas af, grootschalige opwek in het buitengebied en circulaire economie een plek krijgen.

### *Recreatie en Toerisme*

Gemeente Bunnik ligt op een belangrijk knooppunt van twee potentiële werelderfgoederen: Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en de Romeinse Limes. Musea als het MOA en het Nationaal Liniecentrum op Fort bij Vechten, de kleinschalige overnachtings- en recreatiemogelijkheden, het 'groene' karakter van de zakelijke recreatieondernemingen, de potentie van de Kromme Rijnstreek voor een interessant fietsen wandelnetwerk, bieden volop kansen. In 2018 gaan we in elk geval aan de slag met het versterken van de zichtbaarheid, beleving en de (recreatieve) benutting van de NHW. Hiervoor zetten we samen met de provincie extra tijdelijke capaciteit in.

### *Het Burgje*

De voorbereiding voor de uitvoering van de woningbouw zijn in volle gang. Naar verwachting wordt het bestemmingsplan in de eerste helft van 2018 afgerond. Gemeente en marktpartij doen dit gezamenlijk. Dan kan de schop in de grond en worden gefaseerd in totaal circa 140 woningen gebouwd.

### *Verkeersmaatregelen*

Bunnik wordt gekenmerkt door veel verkeer- en vervoersstromen. Het zoeken naar een goed evenwicht tussen mobiliteit en leefbaarheid, met name in het buitengebied, is de grote uitdaging. In 2018 gaan we verder met het uitvoeren van het in 2015 vastgestelde verkeersbeleidsplan. Belangrijke maatregelen zijn: aanpassing Rijnseweg en kruising Rijnseweg-Zeisterweg, nadere uitwerking van maatregelen buitengebied (spitsknip Achterdijk) en lokale aanpassingen aan sober ingerichte 30km-gebied in samenhang met riool- en wegonderhoud.

## Inleiding

### Wijze van totstandkoming en opzet

De gemeenteraad heeft op 29 juni 2017 de kadernota 2018-2021 vastgesteld. Deze kadernota gaf een vooruitblik op de te verwachten ontwikkeling van de begrotingspositie voor 2018 en volgende jaren en bevat de financiële kaderstelling door de gemeenteraad voor wat betreft het nieuwe beleid. Op basis van het nieuwe beleid vanuit de kadernota en het bestaande beleid vanuit de Programmabegroting 2017/6 is deze Programmabegroting 2018-2021 opgesteld.

### Grondslag

De uitgangspunten zoals die zijn vastgesteld voor de opstelling van de kadernota 2018-2021 zijn eveneens gehanteerd voor het opstellen van de Programmabegroting 2018. Daarnaast is rekening gehouden met de structurele financiële effecten voortvloeiend uit de besluitvorming van de gemeenteraad tot en met de vergadering van 30 juni 2017.

*Gehanteerde technische uitgangspunten:*

	2018	2019	2020	2021
Woningprognose (1-1)	6.370	6.376	6.542	6.587
Inwonerprognose (1-1)	15.218	15.231	15.596	15.695
Prijsstijging	1,9%	0%	0%	0%
Loonstijging	2,5%	0%	0%	0%
Rekenrente voor nieuwe investeringen	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Belastingtarieven:				
OZB	Zie prijsstijging	-	-	-
Hondenbelasting	idem	-	-	-
Toeristenbelasting	idem	-	-	-
Marktgeden	idem	-	-	-
Leges (excl. bouwleges)	idem	-	-	-
Afvalstoffenheffing, reinigingsrechten <sup>1</sup>	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking
Rioolrecht <sup>2</sup>	100% kosten-Dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-dekking	100% kosten-Dekking

### Leeswijzer

De begroting is in 3 thema's opgebouwd te weten: Dienstverlening en Organisatie, Fysiek domein en Sociaal domein. Elk thema heeft zijn eigen kleur in de begroting. Deze opzet zal de komende jaren nog verder doorontwikkeld worden.

De programma's worden als volgt opgebouwd. Allereerst worden de doelstellingen die in de collegeagenda zijn opgenomen vermeld. Het betreft dus de doelstellingen voor 4 jaar waarvan 2018 het laatste jaar is. Daarna worden de actiepunten die voor het jaar 2018 op het programma staan, vermeld en de uitvoering ervan beschreven. Het bestaande beleid en ontwikkelingen op het bestaande beleid komen aan bod en tot slot het financiële kader.

De toelichting mutaties tussen de begroting 2017 en de begroting 2018 vindt plaats vanaf een verschil van € 50.000 op programmaniveau.

<sup>1</sup> Verrekend worden 100% van de netto lasten vermeerderd met de compensabele BTW.

<sup>2</sup> Verrekend worden 100% van de kosten van de riolering c.a., de compensabele BTW, 50% van de kosten straatreiniging. Deze uitkomst wordt verminderd met de verfijningsuitkering riolering in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Basis is het dekkingsplan bij het Gemeentelijk Rioleringsplan.



### **Wijzigingen in de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)**

Vanaf 2004 is BBV van toepassing. In deze BBV lag de nadruk op het vergroten van de transparantie van het proces van begroting en verantwoording en het versterken van de positie van de gemeenteraad. Na ruim 10 jaar na de invoering zijn er ontwikkelingen geweest die vragen om vernieuwing van de BBV. De stukken zijn voor niet financiële specialisten te weinig toegankelijk. Zo is de wens voor betere financiële vergelijkbaarheid, de wens de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken, meer behoefte in de financiële positie van de gemeente en in elkaars financiële positie. In 2017 zijn diverse wijzigingen doorgevoerd. Voor 2018 resteert de verwerking van de nieuwe rentetoerekening.

#### *Nieuwe rentetoerekening vanaf 2018*

Door het vernieuwde Besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt anders omgegaan met rente in de begroting. Belangrijkste verschil is dat op advies van de Commissie BBV geen bespaarde rente meer wordt gerekend over de reserves en voorzieningen. Een groot deel van de bespaarde rente werd gestort in de algemene reserve. Dit is nu niet meer het geval.

Ook de wijze van toerekening van de rente aan de producten is gewijzigd. Voorheen werd uitgegaan van de marktrente. De verplicht voorgeschreven nieuwe methodiek gaat uit van de rente over de afgesloten geldleningen. Daarbij wordt eerst de rente aan de grondexploitatie toegerekend, omdat hiervoor een apart rentepercentage is voorgeschreven. De resterende rente wordt verdeeld over de overige producten via een omslagpercentage. Dit percentage moet worden afgerond op 0,5%. Voor de begroting 2018 is het percentage 0,2%, afgerond dus 0%. Dit heeft tot gevolg dat er aan de producten in de begroting geen rente meer wordt toegerekend, met uitzondering van de grondexploitatie. De hierdoor niet verdeelde rente wordt begroot op het product "geldbeheer / saldo financieringsmiddelen".

Dit levert een netto-voordeel op van bijna € 92.000. In de kadernota 2018 – 2021 werd op basis van de begroting 2017 een voordeel verwacht van € 181.000. Het werkelijke voordeel is € 89.000 lager. Dit komt omdat minder rente aan de grondexploitatie kan worden toegerekend dan verwacht op basis van de begroting 2017. De reden hiervan is dat in de jaarrekening 2016 bijna € 7 miljoen is overgeboekt van grondexploitaties naar materiële vaste activa. Aan materiële vaste activa wordt geen rente toegerekend, deze komt ten laste van de exploitatie.

## Begrotingspositie 2018 - 2021

### Situatie kadernota 2018-2021

De jaarschijf 2018 van de kadernota 2018–2021 sluit met een voordelig saldo van € 187.500. Voor de jaren 2019 tot en met 2021 wordt ook een voordelig saldo geraamd.

### Saldi kadernota

De kadernota 2018 sloot met de volgende saldi:

Saldi x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
<b>Saldo kadernota</b>	<b>9,4</b>	<b>-37,5</b>	<b>115,0</b>	<b>89,1</b>

### Saldi Informatienota

Bij de vaststelling van de kadernota 2018-2021 is een informatienota aangeboden. Hierin stond het effect van de meicirculaire op de begroting vermeld. Het meerjarenperspectief na de informatienota was als volgt:

Saldi x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
<b>Saldo Informatienota</b>	<b>438,8</b>	<b>371,3</b>	<b>612,7</b>	<b>616,3</b>

### Financiële ontwikkelingen na de informatienota

Na de informatienota hebben zich de volgende financieel belangrijkste nieuwe ontwikkelingen voorgedaan, welke zijn verwerkt in de begroting.

Saldi x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
gemeenschappelijke regelingen	-76,4	-74,2	-62,2	-57,2
paspoorten leges en afdrachten		-18,6	-18,6	-18,6
ozb	15,7	-10,1	36,6	54,7
stelpost vrijval kap lasten	-20,7	-29,7	-39,2	-8,0
rente	-89,3	-89,3	-89,3	-89,3
minder uren naar kostendekkende producten	-68,9	-68,9	-68,9	-68,9
overig	68,2	18,8	7,1	1,8
<b>Totaal ontwikkelingen</b>	<b>-171,4</b>	<b>-272,0</b>	<b>-234,5</b>	<b>-185,5</b>

#### *Gemeenschappelijke regelingen*

De begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen, VRU, ODRU en de RSD, zijn bekend geworden nadat de kadernota 2018–2021 is vastgesteld. Uit deze begrotingen blijkt dat de bijdrage aan deze gemeenschappelijke regelingen verhoogd dient te worden met € 76.400 aflopend naar € 57.200 in 2021.

#### *Paspoorten en identiteitskaarten*

Bij de kadernota is rekening gehouden met een nadeel voor de paspoorten en rijbewijzen in verband met het verlengen van de geldigheidsduur van 5 jaar naar 10 jaar. In de programmabegroting is nu, rekening houdend met de werkelijke aantallen een extra nadeel ontstaan van € 18.500 vanaf 2019.

#### *OZB*

Bij het opstellen van de begroting worden de cijfers van de OZB geactualiseerd. In verband met de huidige woningbouwprognose ontstaan er verschuivingen in de ramingen. Daarnaast heeft er een nacalculatie 2017 plaatsgevonden.

#### *Stelpost vrijval kapitaallasten*

Dit is een technisch verschil. Jaarlijks wordt in de berekeningen de verschillen aan kapitaallasten opgenomen onder de stelpost vrijval kapitaallasten. Deze fluctueert jaarlijks aangezien de investeringen jaarlijks wijzigen.

### Rente

Door het vernieuwde besluit begroting en verantwoording (BBV) wordt anders omgegaan met rente in de begroting. Dit levert een netto-voordeel op van bijna € 92.000. In de kadernota 2018-2021 werd op basis van de begroting 2017 een voordeel verwacht van € 181.000. Het werkelijke voordeel is € 89.000 lager. Dit komt omdat minder rente aan de grondexploitatie kan worden toegerekend dan verwacht op basis van de begroting 2017. De reden hiervan is dat in de jaarrekening 2016 bijna € 7 miljoen is naar aanleiding van gewijzigde BBV voorschriften overgeboekt van grondexploitaties naar materiële vaste activa. Aan materiële vaste activa wordt geen rente toegerekend, deze komt ten laste van de exploitatie.

### Minder uren naar kostendekkende producten

Er worden minder uren aan kostendekkende producten toegerekend. Dit zijn voornamelijk minder uren aan grondexploitatie. Dit betekent een nadeel van € 68.900 structureel.

### Situatie volgens de Programmabegroting 2018

Volgens de nu voorliggende begroting 2018 bedraagt voor 2018 het saldo € 267.500. De jaren erna sluiten af met saldi van € 99.300 in 2019, € 378.200 in 2020 en € 430.800 in 2021.

Saldi x € 1.000

	2018	2019	2020	2021
<b>Saldo Programmabegroting 2018-2021</b>	<b>267,5</b>	<b>99,3</b>	<b>378,2</b>	<b>430,8</b>

### Ontwikkeling algemene reserve

Op begrotingsbasis (peildatum 1 juli 2017) bedraagt de algemene reserve € 10,5 miljoen (zie stand per 1 januari 2018 in de staat van reserves en voorzieningen).

### Toelichting mutaties begroting 2017-2018

Het verschil tussen de begroting 2017 en de begroting 2018 wordt toegelicht als het verschil > € 50.000 bedraagt.

Zoals te zien is bij de verschillen toelichtingen zijn de verschillen voornamelijk het gevolg van de kadernota 2018-2021 of raadsvoorstellen.

De actiepunten in de programma's verwijzen naar de actiepunten uit de collegeagenda. Hierdoor kan het zijn dat de doortelling van de actiepunten niet meer aansluitend is omdat sommige actiepunten reeds afgerond zijn in eerdere jaren.

## Dienstverlening en Organisatie

## Programma: 1. Bestuur en Organisatie

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Ontwikkelen van uitgangspunten van passende participatie.
2. Uitbreiden van de inzet van sociale media en webcare.
3. Profileren van Bunnik als het dorpse karakter van de stadsregio en de groene voortuin van de stad.
4. Ontwikkelen van een nieuwe, toekomstgerichte organisatievisie.
5. Ontwikkelen van de rol van de gemeente als partner in een netwerk.
6. Inzetten op de doorontwikkeling van maatschappelijke en politieke sensitiviteit van de organisatie.
7. Werken aan een faciliterende organisatie met faciliterende medewerkers.
8. Doorvoeren van de Bunnikse Manier van Werken in de organisatie.
9. Streven naar een verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering.

### Actiepunten 2018

- 1.1 We brengen in kaart welke vorm van participatie bij welke situatie of welk vraagstuk past en passen die vorm vervolgens toe.  
De gemeente faciliteert passende participatie van en initiatieven vanuit de samenleving, tenzij dat om aanwijsbare redenen niet mogelijk is.
- 2.1 De inzet van sociale media en webcare maakt kennisdeling makkelijker en zorgt dat de gemeente participeert in netwerken, signalen uit de samenleving kan opvangen en snel kan reageren op bepaalde vragen.
- 4.1 Inzetten op een verandering in houding: stimuleren van het denken in oplossingen en maximaal gebruiken van de regelruimte ("ja, mits").
- 5.1 Dwarsverbanden binnen de ambtelijke organisatie zoeken, om écht integraal te kunnen werken, maar ook buiten de organisatie met stakeholders als regiegemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven.
- 6.1 Faciliteren wat kan; regisseren/samenwerken waar het (financieel) voordeel heeft; reguleren wat moet.

### Uitvoering van collegeagenda

#### *Organisatieperspectief 2021 (4.1 / 5.1 / 6.1)*

In 2016 zijn het Organisationsperspectief 2021 en de bijbehorende Veranderagenda 2016-2021 vastgesteld. In het Organisationsperspectief 2021 is geschetst hoe de organisatie er in 2021 uit zou kunnen zien, rekening houdend met de diverse ontwikkelingen die zich in hoog tempo om de gemeente heen afspelen en waarvan de gemeente onderdeel is. Bij het perspectief is gewerkt met het uitgangspunt van een bestuurskrachtige gemeente die haar veranderende rol als regisserend partner in netwerken oppakt en meer dan nu aan kan sluiten op de ontwikkelingen in de participatieve samenleving. Het organisatieperspectief gaat in op de verwachtingen omtrent positionering, werkwijze, inrichting en omvang van de gemeentelijke organisatie. In 2017 is gestart met de implementatie van het Organisationsperspectief 2021. In 2018 zal dit verder op een organische wijze worden voortgezet.

#### *Communicatie (1.1/2.1)*

Sinds 2016 is het Bunnik Aan Zet Fonds actief. Dat is een apart fonds om burgerinitiatieven van de grond te helpen komen. Het is weliswaar opgezet door de gemeente, maar een commissie van inwoners brengt een bindend advies aan het college uit over de subsidieaanvragen. Tot dusver weten de inwoners de weg naar het fonds goed te vinden. De commissie buigt zich enthousiast over zeer verschillende aanvragen uit allerlei sectoren, zoals cultuur, jeugdwerk, ouderenzorg en duurzaamheid.

Aan de hand van de ervaringen en de lessen die opgedaan zijn bij het Bunnik Aan Zet Fonds, bij andere participatieprojecten in de gemeente én in activiteiten van de raads werkgroep de Ruimtemakers zullen in 2018 vervolgstappen worden gezet.

Burgerinitiatieven, participatie en dialoog met de samenleving, maar ook zaken overdragen aan de samenleving vragen extra inzet en sensitiviteit van alle medewerkers van de gemeente. Om de gemeentelijke organisatie omgevingsgerichter te maken zal het cluster communicatie ook in 2018 intensief medewerkers trainen en begeleiden.

Social media en webcare zijn belangrijke instrumenten om in gesprek te zijn met de samenleving en om diensten te verlenen aan inwoners, ondernemers en bezoekers. De inzet van social media is sinds 2014 al heel sterk uitgebreid. In 2018 blijven deze instrumenten een speerpunt voor communicatie.

Aan de profilering van het dorpse karakter van de gemeente Bunnik en zijn positie als groene tuin van de stad is de afgelopen jaren voortdurend gewerkt. Bijvoorbeeld via de promotie- en introductievideo van de gemeente en in de communicatie rond de Strategische Agenda. In 2018 zal die profilering een integraal onderdeel vormen van de communicatie van de uitvoeringsstrategie.

#### *EBU (Economic Board Utrecht) en U10 tot 2020 (5.1)*

De EBU richt zich op het omzetten van maatschappelijke uitdagingen in economische kansen binnen de domeinen Groen, Gezond en Slim. Ze richt zich daarbij meer concreet op het toepassen van innovaties en technologieën voor een gezonde en duurzame stedelijke leefomgeving (Healthy Urban Living). Dit is ook het overkoepelende thema in de regio Utrecht (U10), als motor voor een duurzame groei van economie, welvaart en welzijn. De strategische agenda 2013-2020 (Stepping Stones) is het inhoudelijke kompas van de EBU om hier uitvoering aan te geven. Deze agenda is in nauwe dialoog tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden opgesteld.

Het EBU heeft de afgelopen periode goede resultaten geboekt in maatschappelijke opgaven die ook op de agenda's van gemeenten staan zoals de transitie in de zorg, energiebesparing, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Dit zijn maatschappelijke vraagstukken die alle gemeenten binden. In 2018 zal de EBU verder uitvoering geven aan de strategische agenda en de regionale maatschappelijke vraagstukken.

Aan de gemeenten in de gehele provincie Utrecht wordt in totaal een bijdrage voor de supportorganisatie van de EBU gevraagd van ca. 1,5 miljoen euro. Omgerekend naar aantal inwoners betekent dit een bedrag van € 1 per inwoner voor elke gemeente binnen de provincie.

## Bestaand beleid

Product	Activiteiten
<b>Gemeenteraad</b>	Raad
	Griffie
<b>College van B&amp;W</b>	Burgemeester en Wethouders
	Communicatie
	Commissie bezwaarschriften
	Kabinetszaken
<b>Samenwerking</b>	Bestuurlijke samenwerking
<b>Gegevensbeheer</b>	Basisregistratie personen
	Basisregistratie objecten
<b>Bedrijfsvoering</b>	Organisatiekosten

## Relevante beleidsontwikkelingen

#### *Strategische Agenda / Uitvoeringsstrategie*

Op 9 maart 2017 heeft de raad de belangrijke motie "Hoofdlijn uitvoeringsstrategie Bunnik 2017 – 2030" unaniem aangenomen. Deze motie is op hoofdlijnen een nadere concretisering van de strategische agenda. Voor de uitvoering van de strategische agenda heeft uw raad een structureel bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden in 2017 gebruikt voor een haalbaarheidsonderzoek naar de verschillende onderdelen van de motie. Het uitgangspunt is om op 14 december 2017 een globale uitwerking van het haalbaarheidsonderzoek aan de raad voor te leggen waarbij een go of no-go wordt gevraagd om de uitvoeringsstrategie al dan niet verder uit te werken. Bij een verdere uitwerking van de uitvoeringsstrategie in 2018 zullen aanvullende middelen nodig zijn. Op zijn minst om het project juridisch te verankeren en bij een actievere rol van de gemeente om de start van het project te kunnen voorfinancieren. Hiervoor zal dan een apart voorstel aan uw raad worden voorgelegd. Gelet hierop zijn in de begroting 2018 nog geen extra financiële middelen als reservering opgenomen voor de Uitvoeringsstrategie.

### Bestuurswisseling

De eerste helft van 2018 staat in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Dit betekent dat er onderhandelingen plaatsvinden, een coalitieakkoord bereikt wordt en dat er raadsleden en wethouders afscheid nemen en nieuwe benoemd worden. Daarnaast dienen de nieuwe raads- en collegeleden een introductieprogramma te krijgen en een overdrachtsdocument van de belangrijkste dossiers en ontwikkelingen. Ook zal een nieuw collegeprogramma worden opgesteld. Tot slot zal in 2018 ook de selectieprocedure starten om te komen tot een nieuwe burgemeester. Een groot deel van deze, en andere activiteiten, worden ambtelijk voorbereid.

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Inwoners actief betrekken bij de vorming en de uitvoering van het beleid (evt uit elkaar halen)	Aantal projecten waarbij burgerparticipatie wordt toegepast (evt tov aantal beleidsdocumenten)	Van 12 in 2014 naar 15 à 25 in 2016-2018;	Gegevens gemeente Bunnik
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal voortgezette/afgeronde projecten waarbij overheidsparticipatie wordt toegepast tov opgestarte/ingediende initiatieven	Van 1 in 2015 naar 3 afgeronde initiatieven in 2016 en 6 in 2018.	Gegevens gemeente Bunnik
Ruimte scheppen voor meer initiatieven vanuit de samenleving	Aantal raadplegingen burgerpanel	In 2014 is het burgerpanel 0 keer geraadpleegd. Dit laten toenemen tot 3 per jaar.	Burgerpanel
Zelfstandige gemeente	% gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid (mogelijkheid pluspakket)	In 2015 is het aantal gemeenschappelijke regelingen met beleidsvrijheid 27%.	Gegevens gemeente Bunnik

## Verbonden partijen

In dit programma wordt geen gebruik gemaakt van verbonden partijen.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Enmalige lasten	2018	2019	2020	2021
Extra opleiding nieuwe raadsleden	8.000			
Tijdelijke formatie	123.600	11.300		

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>7.931,7</b>	<b>2.562,4</b>	<b>3.483,9</b>	<b>3.353,4</b>	<b>3.342,2</b>	<b>3.342,4</b>
Gemeenteraad	237,9	298,0	354,7	351,7	351,7	351,7
College van B&W	752,2	361,1	374,2	359,0	359,2	359,3
Samenwerking	0,3	67,7	103,1	103,1	103,1	103,1
Bedrijfsvoering	6.941,2	1.835,6	2.651,9	2.539,6	2.528,2	2.528,2
<b>Baten</b>	<b>22,2</b>	<b>15,0</b>	<b>15,0</b>	<b>15,0</b>	<b>15,0</b>	<b>15,0</b>
Gemeenteraad	-	-	-	-	-	-
College van B&W	22,2	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Samenwerking	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>7.909,5-</b>	<b>2.547,4-</b>	<b>3.468,9-</b>	<b>3.338,4-</b>	<b>3.327,2-</b>	<b>3.327,4-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>3.175,6-</b>	<b>3.118,5-</b>	<b>3.107,4-</b>	<b>3.107,6-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>293,3-</b>	<b>219,9-</b>	<b>219,8-</b>	<b>219,8-</b>

## Toelichting mutaties begroting 2017 - 2018

Er is een nadelig verschil van € 921.500 van 2018 ten opzichte van 2017. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Bij de gemeenteraad is een verschil van € 56.800 ten opzichte van 2017. Dit heeft te maken met 2 extra raadsleden vanaf 2018. Daarnaast zijn de accountantskosten verhoogd. Beiden zijn in de kadernota 2018 opgenomen. Ook is in 2018 een bedrag geraamd voor opleiding voor de nieuwe raad, deze wordt een keer in de 4 jaar geraamd.
- Bij het product samenwerking is het verschil voornamelijk doordat er bij de meicirculaire een taakmutatie VNG heeft plaatsgevonden van € 32.700. Dit is in de informatienota van de meicirculaire opgenomen.
- Bij de bedrijfsvoering is er een verschil van € 816.000. Voornamelijk zijn de oorzaken de in de kadernota 2018–2021 opgenomen loonontwikkeling van 2,5% en uitbreiding van de formatie. Daarnaast is er een urenverschuiving van overhead naar bedrijfsvoering.
- De overige verschillen zijn € 15.700 nadelig.



## Programma: 2. Dienstverlening

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op verdere digitalisering van onze dienstverlening.
2. Zoeken naar andere, nieuwe manieren van fysieke dienstverlening.
3. Streven naar deregulering en versimpeling van regels waar nodig.

### Actiepunten 2018

- 1.1 Werken binnen de organisatie en naar de samenleving zoveel mogelijk vanuit de houding *digitaal, tenzij*.
- 2.1 Onderzoeken de mogelijkheden om producten thuis te bezorgen.
- 2.2 Vroegtijdig in gesprek met de aanvrager, om voorafgaande aan de aanvraag te kijken wat nodig is en hoe de dienstverlening zo effectief mogelijk kan verlopen.
- 3.1 Vereenvoudigen en/of verkorten van aanvraagprocessen waar mogelijk.

### Uitvoering van collegeagenda

#### Visie op dienstverlening (1.1 / 2.1 / 2.2 / 3.1)

De visie op dienstverlening is met de vaststelling van het Organisationsperspectief 2021 bekrachtigd. De dienstverlening moet aansluiten op het uitgangspunt 'dichtbij de burger'. De landelijke ontwikkelingen op de digitalisering worden nauwlettend in de gaten gehouden en zo nodig zal de dienstverlening hierop worden aangepast.

### Bestaand beleid

Product	Activiteiten
<b>Klantencontact</b>	Website
	Klachtenbehandeling
<b>Burgerzaken</b>	Burgerlijke stand
	Rijbewijzen en reisdocumenten
	Verkiezingen
	Naturalisatie
<b>Vergunningverlening</b>	APV en bijzondere wetten
	Uitwegvergunning en invalidenparkeerkaarten
	Markt en standplaatsen
	Omgevingsvergunningen
<b>Begraafplaats</b>	Begraafplaats

### Relevante beleidsontwikkelingen

#### Verkiezingen

In 2018 vindt de verkiezing van de gemeenteraad plaats.

#### Vorbereiding Omgevingswet

De Omgevingswet zal mogelijk leiden tot een herstructurering van de wijze waarop de verlening van de omgevingsvergunningen gaat plaatsvinden. De voorbereidende werkzaamheden zijn inmiddels opgestart. In 2018 zullen voorstellen worden voorbereid over het proces. De verwachting is dat het gesprek centraal komt te staan in de vergunningverlening.

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Klantgerichtheid	Aantal klachten n.a.v afgehandelde zaken	Het aantal ingediende en afgehandelde klachten in 2015 bedroeg 16. Het streven is dit aantal niet te laten stijgen.	Klachtenregistratie

## Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	Uitvoeringsinstantie voor het heffen en innen van gemeentelijke belastingen.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Enmalige lasten	2018	2019	2020	2021
Kosten paspoorten en identiteitskaarten	61.600	10.000		
Twee verkiezingen in 2019		54.200		
Enmalige baten	2018	2019	2020	2021
Leges paspoorten en identiteitskaarten	96.000	18.900		
Leges omgevingsvergunningen	739.900	275.800		

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>1.304,2</b>	<b>799,3</b>	<b>798,0</b>	<b>778,9</b>	<b>710,4</b>	<b>739,0</b>
Klantcontact	35,1	27,8	2,9	2,9	2,9	2,9
Burgerzaken	376,4	244,2	261,5	242,4	173,9	202,5
Vergunningverlening	851,4	489,5	495,4	495,4	495,4	495,4
Begraafplaats	41,4	37,8	38,3	38,3	38,3	38,3
<b>Baten</b>	<b>609,5</b>	<b>744,8</b>	<b>1.692,8</b>	<b>856,9</b>	<b>559,0</b>	<b>566,8</b>
Klantcontact	-	-	-	-	-	-
Burgerzaken	298,3	293,4	301,8	205,7	183,7	191,4
Vergunningverlening	311,2	451,4	1.391,1	651,2	375,4	375,4
Begraafplaats	-	-	-	-	-	-
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>694,8-</b>	<b>54,4-</b>	<b>894,8</b>	<b>78,0</b>	<b>151,4-</b>	<b>172,3-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>894,8</b>	<b>101,6</b>	<b>117,5-</b>	<b>117,5-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>-</b>	<b>23,6-</b>	<b>33,9-</b>	<b>54,7-</b>

## Toelichting mutaties begroting 2017 - 2018

Er is een voordelig verschil van € 949.200 van 2018 ten opzichte van 2017. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Voornaamste oorzaak is een toename van de opbrengsten vergunningverlening met € 939.700. Op basis van de woningbouwprognose wordt in 2018 een veel hogere productie (o.a. Het Burgje) verwacht dan in 2017. Daardoor stijgen ook de inkomsten omgevingsvergunningen (dit wordt verrekend met de egalisatiereserve leges omgevingsvergunningen).
- Overige mutaties: € 9.500 voordelig.

## Programma: 3. Gegevensbeheer

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Verbeteren van de informatievoorziening.

### Actiepunten 2018

- 1.1 Informatie is veilig bij de gemeente: verbeterpunten op het gebied van informatieveiligheid en privacy doorvoeren.
- 2.1 Koppelen verschillende registraties en databases aan elkaar ten behoeve van efficiency en dienstverlening.

### Uitvoering van collegeagenda

#### *Informatieveiligheid (1.1)*

In 2016 is op basis van de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) het gemeentelijk informatieveiligheidsbeleid vastgesteld. Vervolgens is een inventarisatie gemaakt van benodigde verbeteringen. Daarnaast is er in 2016 een Privacy Impact Analyse uitgevoerd op de belangrijkste processen waarbij persoonsgegevens worden verwerkt. Het doorvoeren van verbeteringen is een continu proces en wordt op basis van een "plan van aanpak informatieveiligheid en privacy" jaarlijks geprioriteerd en uitgevoerd.

Daarnaast zal in 2018 de eerste cyclus van ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) afgerond worden die medio 2017 is opgestart. Deze audit heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen.

#### *Versterking en centralisering informatiemanagement (1.1 / 1.2)*

Onderdeel van het Organisatieperspectief 2021 is het versterken en centraliseren van de informatiemanagement in de gemeentelijke organisatie. Onder informatiemanagement wordt verstaan: informatiebeleid, gegevensbeheer en informatiebeveiliging. De snelle ontwikkelingen op deze onderdelen maakt deze stap noodzakelijk. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn: de basisregistraties en de onderlinge koppelingen tussen de basisregistraties, het zaakgericht werken, het werken in de keten, de verschillende informatiekanalen en de informatieveiligheid. In 2018 wordt een plan van aanpak opgesteld om deze versterking en centralisatie van informatiemanagement in 2021 te realiseren.

### Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Gegevensbeheer	Basisregistratie personen
	Basisregistratie objecten

### Relevante beleidsontwikkelingen

#### *Basisregistraties*

De gemeente is wettelijk verplicht tot het inrichten van een aantal basisregistraties voor een efficiëntere informatievoorziening. De gemeente kent onder andere de basisregistraties: Personen (BRP), Waardering Onroerende Zaken (WOZ), Adressen en Gebouwen (BAG) en Grootschalige Topografie (BGT). Deze basisregistraties worden aangesloten op een landelijke voorziening, zodat tussen verschillende instanties op een efficiënte wijze de gegevensuitwisseling kan plaatsvinden. In 2018 zal de focus van Bunnik liggen op de vernieuwing van de BAG. De ook in 2018 voorziene vernieuwing BRP is medio 2017 door het Rijk stopgezet. De gevolgen hiervan worden door de VNG geïnventariseerd.

## Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Belastingsamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	Uitvoering basisregistratie WOZ.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Voor dit programma zijn geen incidentele lasten en baten opgenomen.

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>336,6</b>	<b>264,1</b>	<b>271,3</b>	<b>280,2</b>	<b>281,1</b>	<b>281,1</b>
Gegevensbeheer	336,6	264,1	271,3	280,2	281,1	281,1
<b>Baten</b>	<b>14,5</b>	<b>12,3</b>	<b>12,3</b>	<b>12,3</b>	<b>12,3</b>	<b>12,3</b>
Gegevensbeheer	14,5	12,3	12,3	12,3	12,3	12,3
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>322,0-</b>	<b>251,8-</b>	<b>259,0-</b>	<b>267,9-</b>	<b>268,8-</b>	<b>268,7-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>231,7-</b>	<b>240,7-</b>	<b>241,6-</b>	<b>241,5-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>27,2-</b>	<b>27,2-</b>	<b>27,2-</b>	<b>27,2-</b>

## Toelichting mutaties begroting 2017 – 2018

Er is een nadelig verschil van € 7.200 van 2018 ten opzichte van 2017. Dit bedrag wordt niet nader toegelicht aangezien het onder de € 50.000 valt.

## Fysiek domein

## Programma: 4. Veiligheid

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. De organisatie van de crisisbeheersing verder vorm geven.
2. De (gemoderniseerde) brandweergarages overdragen aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU).
3. De samenleving participatief betrekken bij veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid gestimuleerd wordt.
4. Actievere samenwerking met ketenpartners binnen het domein veiligheid (politie, veiligheidshuis en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC))

### Actiepunten 2018

- 1.1 Intensiveren van de samenwerking met de VRU om de crisisbeheersing verder te optimaliseren. Afhankelijk van de verdere doorontwikkeling van de gemeente Bunnik zal aansluiting gezocht worden met de beste partner voor samenwerking.
- 1.2. Kracht uit de samenleving benutten binnen de crisisbeheersing, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de kerkelijke organisaties voor eerste opvang en verzorging bij calamiteiten.
- 2.1 Mogelijk dat er geen overdracht plaats vindt maar dat er gekozen wordt voor het gebruik om niet in plaats van een overdracht van vastgoed.
- 3.1 Promoten van de aansluiting van de inwoners van Bunnik op Burgernet en WhatsApp groepen.
- 3.2. Meer aandacht besteden aan preventie, vooral op het gebied van (auto)inbraken in Bunnik.
- 3.3. Actieve uitvoering van de drank en horecawet door middel van controles en preventie.
- 4.1 Actief samenwerken met de politie waarbij aansluiting Centrum voor Elkaar en politie rondom verwarde personen en hulpbehoevenden centraal staat.
- 4.2. Actieve aansluiting bij regionale samenwerking om criminaliteit te voorkomen.
- 4.3. Implementatie van beleid rondom georganiseerde en ondermijnende criminaliteit.

### Uitvoering van collegeagenda

#### *De organisatie van de crisisbeheersing verder vorm geven (1)*

De gemeentelijke crisisbeheersing organisatie is continu in ontwikkeling. Door de intensieve samenwerking met de gemeente Zeist is sprake van een stevig en hoogwaardige getrainde pool van piket functionarissen op zowel crisiscommunicatie als Officier van Dienst. Dit betreft een continu proces wat capaciteit en aandacht vergt.

#### *De (gemoderniseerde) brandweergarages overdragen aan de Veiligheidsregio Utrecht (VRU) (2)*

In tegenstelling wat in 2014 nog gedacht en voorgenomen werd, is in 2016 na langdurig en grondig onderzoek door het Algemeen Bestuur van de VRU besloten dat de brandweergarages in gemeentelijk eigendom blijven.

#### *De samenleving participatief betrekken bij veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid gestimuleerd wordt (3)*

De ontwikkeling van de WhatsApp groepen in Bunnik is sinds de start (motie gemeenteraad oktober 2015) enorm geweest. Het aantal groepen is enorm toegenomen, waardoor een nieuwe structuur en organisatie hiervoor nodig is. Niet alleen zijn de groepen er voor verdachte situaties, maar ook wordt de sociale cohesie in wijken vergroot. Bij het vaststellen van de prestatie indicatoren bestond dit initiatief nog niet en is derhalve nog niet als indicator opgenomen. De inloopavonden veiligheid, de preventieve communicatie op scholen (vuurwerk, brandveiligheid, cyberpesten etc.) en de campagne vuurwerkluwe zones zijn processen die ingezet zijn, waar het college groei en mogelijkheden ziet om de eigen kracht van de samenleving en het gevoel van veiligheid mee te vergroten.

### *Actievere samenwerking met ketenpartners binnen het domein veiligheid (politie, veiligheidshuis en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)) (4)*

Met de veranderingen / verzwaring in het domein veiligheid is extra nadruk komen te liggen op een goede samenwerking met de diverse partners. Voor de aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit is er een intensieve samenwerking met het RIEC en haar partners. Denk hierbij aan het aantreffen van drugs, mensenhandel en ondermijning. Daarbij is kennisoverdracht van en naar elkaars organisatie rondom deze fenomenen een centraal thema in onze samenwerking.

Met de politie en het veiligheidshuis wordt vanuit de Persoons Gerichte Aanpak intensief samen gewerkt. Specifiek voor hen die zowel contacten met politie en justitie hebben en zorg nodig hebben wordt op casusniveau onder regie van de gemeente een integrale aanpak opgesteld.

## Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Beschermende maatregelen	Criminaliteitspreventie
	Overige beschermende maatregelen
	Crisisbeheersing
Brandweezorg	Brandweer
	Brandweerkazerne Bunnik
	Brandweerkazerne Werkhoven

## Relevante beleidsontwikkelingen

### *Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit*

In 2017 is duidelijk geworden dat het domein Openbare Orde en Veiligheid aan verandering onderhevig is. Zo is er begin 2017 direct een beroep gedaan op de net vastgestelde beleidsregels art 13b Opiumwet na het aantreffen van grote hoeveelheden drugs in de gemeente.

Landelijke gezien heeft het thema ondermijnende criminaliteit meer aandacht gekregen en de vraag naar extra kennis, regelgeving en bestuurlijke maatregelen is daarmee toegenomen. De gemeente is naast vergunning verlener ook meer in de rol gekomen van vergunning toetser en handhaver. In 2018 zal er een ondermijningsbeeld van de gemeente Bunnik worden opgesteld om meer zicht te krijgen op gevoelens, mogelijke ondermijningsplekken binnen onze gemeente. Het is nog onbekend welke impact dit zal hebben op onze organisatie als de nu nog onbekende zwarte vlekken in onze samenleving ten aanzien van criminaliteit zichtbaar worden. Binnen de kadernota is vanaf 2018 structureel extra geld gevraagd voor flexibele inzet rondom dit soort veiligheidsthema's.

### *Integraal veiligheidsplan 2019 – 2023*

Daarnaast zal het huidige Integrale Veiligheidsplan (IVP) 2014-2018 aflopen, en zal er binnen bovengenoemde context een nieuw IPV 2019-2023 in samenspraak met de gemeenteraad vastgesteld dienen te worden. Daarmee zal een herijking van het taakveld openbare orde en veiligheid plaatsvinden, waarbij mogelijk extra kennis, kunde maar ook capaciteit noodzakelijk is.

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente beoordeeld	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	Cijfer veiligheid van 7,6 in 2012 naar 8,0 in 2018	Veiligheidsmonitor 2016: 7.5
Bunnik wordt door de inwoners als een veilige gemeente ervaren	Tevredenheidscijfer van de inwoners over de veiligheid	% inwoners dat zich veilig voelt, laten toenemen van 86,5% in 2012 naar 87,8% in 2018	Veiligheidsmonitor 2016 95% voelt zich veilig (56% altijd, 39% meestal)
Bunnik is een veilige	Aantal autoinbraken	Aantal autoinbraken laten	Politie



gemeente om te wonen		afnemen van 107 in 2012 naar 75 in 2018	2016: 117 (-29% tov 2015)
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal woningen met veiligheidskeurmerk	Aantal woningen met Veiligheidskeurmerk van 1189 in 2014 laten toenemen naar 1300 in 2018.	Politie 1-1-2017: 1234 (+0,1% t.o.v.1-1-2016)
Bunnik is een veilige gemeente om te wonen	Aantal deelnemers Burgernet	Het aantal deelnemers aan Burgernet van 1753 in 2015 laten toenemen naar 2000 in 2018.	Gegevens gemeente Bunnik 01-01-2017: 1884 (+4,3% tov 1-1-2016)
Verhogen van de fysieke veiligheid	% uitrukken brandweer binnen wettelijke opkomsttijd	Streefwaarde van 56% in 2014 binnen de wettelijke opkomsttijd laten toenemen 2014 naar 70% in 2018	VRU 100% van de gemeten uitrukken was binnen de wettelijke streeftijd.  (Dit betroffen 10 van de 73 uitrukken. Niet alle uitrukken worden meer gemeten door de VRU, wel bijvoorbeeld woningbranden)
Verhogen van de fysieke veiligheid	Aantal vrijwilligers brandweer	Aantal vrijwilligers in Bunnik 19 en in Werkhoven 24 in 2015. Streven is voor Bunnik 20 en voor Werkhoven 21 in 2018.	VRU 1-1-2017 Bunnik 21, Werkhoven 26

Deze prestatie indicatoren zullen in 2018 nog eenmaal zo gebruikt worden. Echter met de ontwikkelingen op veiligheid zullen in samenspraak met de gemeenteraad in 2018 nieuwe prestatie indicatoren worden vastgesteld, waardoor het effect en de impact van de inzet beter inzichtelijk gemaakt zal worden in de huidige en toekomstige samenleving.

## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	106,3	137,4	2016
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	0	1,3	2014
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,7	2,3	2016
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,7	5,3	2016
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	3	3,3	2016
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,4	5,6	2016

## Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	Ter uitvoering van de taken van de Wet op de Veiligheidsregio's (WVR). In deze wet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio's neergelegd.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Eenmalige lasten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Veiligheidsregio Utrecht	6.000		6.000	

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>967,7</b>	<b>989,8</b>	<b>998,0</b>	<b>996,8</b>	<b>993,1</b>	<b>992,0</b>
Beschermende maatregelen	57,2	46,4	60,3	60,3	60,3	60,3
Brandweezorg	910,5	943,3	937,8	936,6	932,8	931,7
<b>Baten</b>	<b>4,7</b>	<b>4,6</b>	<b>4,8</b>	<b>4,8</b>	<b>4,8</b>	<b>4,8</b>
Beschermende maatregelen	-	-	-	-	-	-
Brandweezorg	4,7	4,6	4,8	4,8	4,8	4,8
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>963,0-</b>	<b>985,2-</b>	<b>993,2-</b>	<b>992,0-</b>	<b>988,3-</b>	<b>987,2-</b>
Waarvan bestaand beleid			983,2-	982,0-	978,3-	977,2-
Waarvan nieuw beleid			10,0-	10,0-	10,0-	10,0-

## Toelichting mutaties begroting 2018 - 2021

Er is een nadelig verschil van € 8.000 van 2018 ten opzichte van 2017. Dit wordt niet nader toegelicht aangezien het onder de € 50.000 valt .

## Programma: 5. Openbare ruimte

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Samenwerken met buurgemeenten, provincie, BRU, partners uit de omgeving, inwoners en bedrijven aan een gezamenlijke visie op de inrichting van het buitengebied waarin invulling wordt gegeven aan termen als autoluw, fietsvriendelijk en bereikbaarheid (voor ondernemers en bewoners).
2. Duurzaam inzetten op verkeersveiligheid.
3. Verbeteren van de aansluiting van routes in het Openbaar Vervoer.
4. Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer.
5. De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden.

### Actiepunten 2017

- 1.5 Het verbeteren van de verkeersveiligheid op kruispunten.
- 1.6 Het opstellen van een herinrichtingsplan van de Provincialeweg in Bunnik.
- 1.7 Zoeken naar creatieve manieren en pilots om oplaadpunten voor elektrisch autorijden te faciliteren.
- 1.8 Verkennen van nieuwe vormen van (passende) participatie in het onderhoud van de openbare ruimte, ook op bedrijventerreinen.
- 1.9 Het opstellen van een vervangings- en investeringsplan openbare verlichting.
- 1.11 Uitvoeren planmatig onderhoud aan wegen, riolering en groenvoorzieningen.
- 1.12 Participeren in de ontwikkeling van speelbos Nieuw Wulven.
- 1.13 Samenwerking binnen WINNET aan duurzaam waterbeleid.
- 1.15 Keuze inzamelmiddelen huishoudelijk afval.
- 1.16 Invoering natuurvriendelijk bermbeheer.
- 1.17 Participeren in het Leader project.

### Uitvoering van collegeagenda

#### *Verkeersbeleid (1.1 / 1.3 / 2.2 / 4.1) en Regionaal verkeer en vervoer (1.2 / 1.4 / 2.1)*

Bunnik wordt gekenmerkt door veel verkeer- en vervoersstromen. Het zoeken naar een goed evenwicht tussen mobiliteit en leefbaarheid, met name in het buitengebied, is de grote uitdaging. De verkeer- en vervoersstromen beperken zich niet tot de gemeente Bunnik maar raken ook alle buurgemeenten, provincie en het Rijk.

Met gemeente Houten en provincie Utrecht is overleg over integrale oplossingen voor de verkeerssituatie in het buitengebied tussen Houten en Bunnik. Deze zijn gericht op het realiseren van de oostelijke ontsluiting van Houten op de A12 en maatregelen om de verkeersveiligheid in het buitengebied te verbeteren.

Inmiddels is een integrale studie gestart met de provincie en de gemeente Wijk bij Duurstede over de wensen op het gebied van woningbouw en economie en de effecten daarvan op de mobiliteit. Die studie wordt naar verwachting eind 2017 opgeleverd. De bevindingen daarvan zijn een belangrijke bouwsteen in de discussie over ruimtelijke ontwikkelingen in het Kromme Rijngebied (uiteraard wordt in deze studie rekening gehouden met de besluiten over het buitengebied Houten-Bunnik).

Verder wordt uitvoering gegeven aan het in 2015 vastgestelde verkeersbeleidsplan. Omdat het de leefbaarheid direct raakt worden inwoners, bedrijven en instellingen nadrukkelijk hierbij betrokken.

Vanuit duurzaamheidsoogpunt worden initiatieven ten aanzien van oplaadpunten voor elektrisch rijden en andere alternatieve brandstoffen gefaciliteerd.

#### *Openbare ruimte (5.1 / 5.2)*

De fysieke leefomgeving, de openbare ruimte, raakt iedereen die binnen de gemeente woont, werkt en/of recreëert. Om de kwaliteit van de openbare ruimte op het huidige niveau te kunnen behouden, is het nodig dat iedereen daar naar vermogen een steentje aan bijdraagt. Enerzijds is dit nodig omdat de

financiële middelen daartoe uitdagen. Anderzijds is de ervaring dat onder inwoners en ondernemers veel initiatieven leven en bereidheid en creativiteit aanwezig is om een actieve rol te pakken. In 2017 is hiervan op kleine schaal gebruik gemaakt bij speelplekken en heestervakken omvorming. De eerste ervaringen zijn dat bewoners willen meedenken, eventueel een stukje willen onderhouden maar niet willen meebetalen. In 2018 gaat het college door met het verkennen en bieden van mogelijkheden om initiatieven te faciliteren en waar nodig te stimuleren.

## Bestaand beleid

Product	Activiteiten
Wegen	Straatreiniging
	Openbare verlichting
	Bruggen
Verkeer	Verkeersmaatregelen
	Gemeentelijk verkeer en vervoer
	Verkeersinstallaties
	Openbaar Vervoer
Recreatie en Landschap	Recreatie
	Landschap
	Kunstwerken
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan
	Riolen
	Hoofdgemalen en pompen
	Kwijtschelding rioolrecht
	Rioolrecht
Openbaar groen	Groenonderhoud

## Relevante beleidsontwikkelingen

### *Herinrichting Traverse Bunnik (Provincialeweg)*

De rondweg van Bunnik, via de Baan van Fectio, is gerealiseerd. In het verkeersbeleidsplan is opgenomen om zoveel mogelijk doorgaand verkeer via de Traverse uit het centrum weg te halen. De planvorming voor de Traverse is opgeschort om aan te kunnen haken bij de Uitvoeringsagenda zodat een integrale afweging kan worden gemaakt. Verder ontbreken de financiën en de ambtelijke capaciteit om op korte termijn een grote ingreep in de Traverse te kunnen doen. Bij de behandeling van de Kadernota heeft de raad gevraagd om te bezien of er eenvoudige maatregelen ('laaghangend fruit') mogelijk zijn om de verkeerssituatie te verbeteren. Hiervoor wordt externe capaciteit ingezet die samen met betrokkenen en de eigen organisatie de mogelijkheden in beeld brengt. Daarbij wordt ook bezien in hoeverre subsidiëring van maatregelen kansrijk is. Een voorstel hierover volgt.

### *Samenwerking Water (WINNET)*

WINNET is de lopende regionale samenwerking tussen 12 gemeenten en het waterschap, in de waterketen. De samenwerking richt zich op beleid en uitvoering op het gebied van hemelwater, afvalwater en grondwater en is gericht op het behalen van inhoudelijk en financieel voordeel. Klimaatadaptatie is een belangrijk thema.

### *Uitwerking afvalvisie/keuze inzamelmiddelen*

De gemeente heeft in december 2015 de afvalvisie vastgesteld. Daarin is aangegeven dat het percentage gescheiden in te zamelen huishoudelijke afvalstoffen in 2020 moet zijn gegroeid naar 75% (nu circa 62%). Eén van de middelen om dat te doen is om de bewoners te faciliteren, bijvoorbeeld met (extra) bovengrondse of met ondergrondse containers. In 2018 zullen voorstellen aan de gemeenteraad worden gepresenteerd voor het behalen van de gestelde doelen.

### *Agenda Vitaal Platteland (AVP) Wandelrouten netwerk en andere initiatieven*

Door de provincie Utrecht is voor de periode 2016-2020, in samenwerking met gebiedspartijen, het nieuwe AVP opgesteld. Onderdeel van het AVP is het versterken van de recreatieve structuur in het Kromme Rijngebied door het aanleggen van een wandelrouten netwerk dat aansluit op de

wandelroutenetwerken in aangrenzende gebieden. Verder wordt geanticipeerd op initiatieven uit het gebied. Vanuit de provinciale bijdrage en de gemeentelijke cofinanciering (vanuit de exploitatie) worden deze projecten bekostigd.

#### Natuurvriendelijk bermbeheer

In 2017 is een pilot uitgevoerd. Mede afhankelijk van de resultaten wordt een voorstel voor wijziging van de vorm van het bermbeheer aan de gemeenteraad voorgelegd.

#### LEADER gebiedsprogramma

In 2015 heeft de gemeente Bunnik middels een intentieverklaring uitgesproken deel te willen nemen aan het nieuwe LEADER-gebied Utrecht Oost. Het LEADER-gebiedsprogramma is goedgekeurd door de provincie en klaar om uitgevoerd te worden. Speerpunten van LEADER in Utrecht Oost zijn: 1) versterken van stad-landrelatie rond de thema's voedsel, recreatie en educatie en 2) innovatie van bedrijf en burgerschap, met name rond de thema's duurzame energie, sociale innovatie en zorg voor elkaar. LEADER ondersteunt brede projecten die vanuit de samenleving aangedragen worden en passen binnen bovengenoemde speerpunten.

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
De openbare ruimte minimaal op het huidige niveau houden	Aantal meldingen over de openbare ruimte	Van 1097 meldingen in 2014 naar 750 in 2018	Zaaksysteem
Welbevinden van de inwoners van gemeente	Leefbaarheidscijfer	Het leefbaarheidscijfer van 7,8 in 2006 naar 8,0 in 2018	KTO 2006/ KTO 2017
Goed groenbeheer	Aantal gekapte bomen versus aantal geplante bomen excl. uitdunning	Geen streefwaarde. Bij jaarrekening aantallen melden.	Gegevens gemeente Bunnik
Verkeersveiligheid bevorderen	Aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen (criterium minimaal 1 ongeval met persoonlijk letsel per jaar?)	Het aantal verkeersonveilige plaatsen/wegdelen halveren in 2018 t.o.v. 2013	Verkeersveiligheidsmonitor
Verder werken aan verduurzaming van verkeer en vervoer	Aantal openbare elektrische oplaadpunten	Aantal openbare elektrische oplaadpunten van 8 in 2014 naar 16 in 2018	Link naar landelijke ontwikkeling

## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	5	8	2015
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	5	9	2015

## Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	Voor het onderhouden van het groen in de openbare ruimte en het verrichten van kleine civiele werkzaamheden. Daarnaast het regelen van de gezamenlijke contracten met o.a. de verwerkers van huishoudelijke afvalstoffen.
Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	Zorgen voor toename van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied en verbetering / behoud van landschapselementen en koppeling tussen landschap en inwoners.
Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei- en Kromme Rijngebied (UHVKR)	Het realiseren en in stand houden van (openlucht)recreatie mogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Enmalige lasten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Leader	10.800	10.800	10.800	
UNESCO-nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes	10.200	10.200		
Actualisatie wegenbeheerplan		22.200		

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>2.985,6</b>	<b>3.131,6</b>	<b>2.943,1</b>	<b>2.968,6</b>	<b>2.940,3</b>	<b>2.951,7</b>
Wegen	1.313,6	1.230,9	1.249,0	1.271,2	1.249,0	1.271,2
Verkeer	112,2	161,2	159,6	159,6	163,8	163,8
Riolering	925,2	867,6	774,2	774,2	774,2	774,2
Recreatie en landschap	65,7	196,6	226,8	226,8	216,6	205,8
Openbaar groen	568,9	675,3	533,4	536,7	536,7	536,6
<b>Baten</b>	<b>1.205,3</b>	<b>1.283,8</b>	<b>1.260,7</b>	<b>1.260,7</b>	<b>1.260,7</b>	<b>1.260,7</b>
Wegen	6,8	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Verkeer	18,3	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Riolering	1.130,8	1.165,8	1.142,5	1.142,5	1.142,5	1.142,5
Recreatie en landschap	19,8	94,0	94,1	94,1	94,1	94,1
Openbaar groen	29,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>1.780,2-</b>	<b>1.847,8-</b>	<b>1.682,4-</b>	<b>1.707,9-</b>	<b>1.679,7-</b>	<b>1.691,0-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>1.669,2-</b>	<b>1.694,7-</b>	<b>1.666,4-</b>	<b>1.677,8-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>13,3-</b>	<b>13,3-</b>	<b>13,3-</b>	<b>13,3-</b>

## Toelichting mutaties begroting 2017 – 2018

Er is een voordelig verschil van € 165.400 van 2018 ten opzichte van 2017. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Aan het product riolering wordt geen rente in 2018 toegerekend (rekenrente 2018 0%, zie ook de toelichting in het hoofdstuk inleiding). Dat geeft voor dit product een voordeel van € 96.000. Daardoor is er een onttrekking geraamd in de voorziening riolering van € 10.600. In 2017 was geraamd een bijdrage uit deze voorziening van € 33.900. Dit levert een nadelig verschil op van € 23.300. Per saldo is dat een voordeel op dit product van € 72.700. Voor het berekenen van het tarief en de storting/onttrekking in de voorziening wordt uitgegaan van 1% rente en de historische rente over de project gefinancierde activa.
- Daarnaast is sprake van een technische verschuiving. De kosten voor de Stuurgroep Kromme Rijn worden voor een deel gedekt uit de daarvoor ingestelde reserve. Ten onrechte was de bijdrage uit deze reserve in 2017 op het product recreatie en landschap geraamd. Stortingen in en bijdragen uit reserves behoren echter tot het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en daar wordt nu in 2018 de bijdrage ook geraamd. Op dit product is daardoor sprake van een nadeel van € 25.400. Die op het overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien een voordeel geeft.
- In 2017 is bij de nota van actualisatie 2017-2020 eenmalig een bedrag van € 150.000 beschikbaar gesteld voor het vervangen van de bomen naar aanleiding van de bomenvisie. Ten opzichte van 2018 is dit een voordelig verschil op het product openbaar groen.
- Overig: € 31.900 nadelig.

## Programma: 6. Bouwen, wonen & ondernemen

### Doelstellingen

#### Collegageagenda 2014 t/m 2018

1. Inzetten op een spoedige realisatie van Het Burgje, tegen maximale opbrengst en inspeland op de regionale woningbouwvraag.
2. Creëren van mogelijkheden tot woningbouw in de kernen door middel van inbreiding, na realisatie van het bedrijventerrein A12.
3. Het huidige Structuurplan, dat tot 2016 loopt, wordt vernieuwd.
4. Actualiseren van de Woonvisie.
5. Bevorderen van duurzaamheid door initiatieven vanuit de samenleving te faciliteren.
6. Zo snel mogelijk realiseren van het nieuwe bedrijventerrein langs de A12.
7. Participeren in en anticiperen op ontwikkelingen rondom het Utrecht Science Park.
8. Faciliteren van initiatieven van (lokale) ondernemers om het voorzieningenniveau van de Bunnikers op peil te houden.
9. Verruimen van de mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik van het buitengebied om een vitaal platteland te creëren.
10. Versterken van de positionering van de streek.

### Actiepunten 2018

- 1.1 Werken aan een snelle uitvraag van en grondbod op Het Burgje.
- 1.2 Streven naar energieneutraal bouwen (in overleg met experts zoals NMU), waarbij ook andere alternatieven onderzocht worden.
- 1.3 Onderzoeken van de mogelijkheid om op de gronden ten westen van Odiijk zonnepanelen te plaatsen.
- 1.4 De overige (onbestemde) gronden ten westen van Odiijk worden verkocht.
- 2.1 Meedenken met initiatieven in particuliere woningbouw en deze faciliteren waar dat mogelijk is.
- 2.2 Waar mogelijk initiatieven ontplooiën voor woningbouw op inbreidings- en/of vrijkomende locaties.
- 2.3 Herzien (versimpelen/flexibiliseren) van bestemmingsplannen waar dat nodig blijkt.
- 3.1 Het huidige Structuurplan vernieuwen, in samenwerking met andere beleidsvelden en in samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede, om ruimte in de zogenaamde "driehoek" tussen deze kernen te creëren.
- 3.2 In samenwerking met onder meer Houten en Wijk bij Duurstede komen tot een gezamenlijke visie, om ruimte in de zogenaamde "driehoek" tussen deze kernen te creëren.
- 4.1 Bij de actualisering van de Visie op Wonen aandacht besteden aan het bieden van ruimte voor diverse groepen inwoners en woningtypen in zowel koop als huur.
- 4.2 Versterken van de relatie tussen het woonbeleid en de ontwikkelingen op het Utrechts Science Park, waar werkgevers van veel van de inwoners van de gemeente Bunnik zijn gevestigd.
- 4.3 In overleg gaan met partners (corporaties e.d.) over de wijze waarop de combinatie tussen Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) verder wordt vormgegeven.
- 5.1 Faciliteren van duurzaamheidsmaatregelen van ondernemers, corporaties en bewoners bij hun bestaande bedrijven en woningen.
- 5.2 Stimuleren van verhuizing van milieuvriendelijke bedrijven uit de kernen.
- 6.1 De aanleg van het bedrijventerrein A12 maken we juridisch-planologisch mogelijk.
- 6.2 We denken mee met Bunnikse bedrijven die willen verhuizen naar het bedrijventerrein.
- 6.3 De gronden van deze Bunnikse bedrijven die verhuizen naar het bedrijventerrein, spelen we zoveel mogelijk vrij voor woningbouw en dat maken we juridisch-planologisch in orde.
- 7.1 Aansluiting zoeken bij en samenwerking met de stuurgroep Utrecht Science Park.
- 7.2 Voorwaarden scheppen zodat tot een locatie voor ZZP'ers en kleine ondernemingen en *start-ups* gekomen kan worden, bijvoorbeeld in de vorm van een bedrijfsverzamelgebouw.
- 7.3 Een actieve rol spelen in de verbinding van wonen, ondernemen en recreatie.
- 8.1 Meedenken met ondernemingen en een verbindende houding aannemen, onder meer op het gebied van regelgeving, om economische ontwikkeling mogelijk te maken.
- 10.1 Inzetten op verbetering van de communicatie in de vorm van streekpromotie.



## Uitvoering van collegeagenda

### *Het Burgje (1.1/1.2/1.3/1.4/2.3)*

De voorbereiding voor de uitvoering van de woningbouw is in volle gang. Verwachting is dat de eerste helft van 2018 de eerste schop de grond in gaat. Dan zullen in twee of drie aaneensluitende bouwfases de woningen worden gebouwd. Er zullen in totaal ca. 140 woningen worden gebouwd in twee buurtschappen.

Het plan kent een hoge mate van ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid, dat onder meer tot uitdrukking komt in het hoge aandeel aaneengesloten openbare ruimte met behoud van de boomgaard en bijna energieneutrale woningen. De monumentale boerderij Het Burgje wordt opgeknapt en krijgt een plek binnen een ensemble van nieuw te realiseren maatschappelijke (en deels commerciële) functies. Deze functies hebben meerwaarde voor zowel de nieuwe bewoners als voor de overige inwoners van de gemeente.

Na de zomer 2017 zal het ontwerpbestemmingsplan in procedure gaan. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan de eerste helft van 2018 wordt afgerond. Gemeente en marktpartij doen dit gezamenlijk. Voor de zomer 2017 zijn de archeologische opgravingen afgerond. Interessante vondsten uit de (Laat-) Romeinse Tijd en de Middeleeuwen zijn gevonden. Tijdens twee Open Middagen kon eenieder kennis nemen van de werkzaamheden en de vondsten. Verder bereidt de marktpartij de woningbouw voor, zodat in 2018 – na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan – gestart kan worden met de bouw.

### *Planontwikkeling en handhaving (2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4)*

In aansluiting met het jaar 2017 zal ook in de komende jaren ruimte worden geboden aan ontwikkelingen op het gebied van wonen en ondernemen.

### *Omgevingsvisie kernen en landgoederen (3.1 / 3.2)*

Eind 2016 is de Strategische Agenda vastgesteld. Deze agenda is in 2017 verder uitgewerkt in een uitvoeringsstrategie. Bij de opstelling van deze strategie zijn ook de ambities zoals vastgelegd in de raadsbrede motie van maart 2017 verwerkt, waarin de gewenste externe ontwikkelingskoers van de gemeente in de nabije toekomst is vastgelegd. De uitvoeringsstrategie zal als een van de belangrijkste randvoorwaarden fungeren voor de op te stellen Omgevingsvisie voor de kernen en landgoederen. Deze Omgevingsvisie moet dienen als opvolger van het Structuurplan 2007-2015.

In de Omgevingsvisie wordt de ruimtelijke relevantie van een groot aantal beleidsterreinen samengebracht. Deze Omgevingsvisie richt zich primair op de drie kernen en de directe omgeving, alsmede de historisch landgoederen ten westen van de kern Bunnik.

Voor het buitengebied is al eerder een Omgevingsvisie opgesteld. Dit in dialoog met de omgeving, waaronder de buurgemeenten Houten en Wijk bij Duurstede. De gezamenlijke omgevingsvisie is begin 2017 vastgesteld.

De beide omgevingsvisies vormen tezamen de visie van de gemeente op de fysieke leefomgeving.

### *Visie op Wonen (4.1 / 4.2 / 4.3)*

Eind 2017 is de Visie op Wonen vastgesteld. In deze visie zijn de ambities op het gebied van wonen en de woonomgeving vastgelegd. Deze visie gaat hiermee verder dan uitsluitend de volkshuisvestelijke aspecten. Er is ook aandacht voor onder andere duurzaamheid en zorg. De visie is in samenwerking met verschillende andere partijen op een participatieve wijze tot stand gekomen. In 2018 en verder wordt de Visie verder uitgewerkt in concrete beleidsvoornemens, worden prestatieafspraken gemaakt met de corporaties en wordt het woningbouwprogramma inhoudelijk afgestemd op de specifieke behoefte van de diverse groepen met een accent op de lage en middenhuur. Ook wordt nauwe afstemming gezocht met het sociaal domein over de huisvesting van hulp- en zorgbehoevenden.

### *Duurzaamheid (5.1 / 5.2 / 5.3)*

In 2016 is structureel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering en ondersteuning van allerhande activiteiten op het gebied van duurzaamheid. De activiteiten intern en extern op het gebied van duurzaamheid nemen behoorlijk toe. Het gaat om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen met beperkte financiële consequenties maar waarvan uitvoering bijdraagt aan het bereiken van de doelen van het lopend duurzaamheidsbeleid. Daarop wordt ingespeeld door het aanjagen, verbinden, zelf het goede voorbeeld geven en flexibel in kunnen spelen op ontwikkelingen in de samenleving.

### Ondernemen (6.1 / 7.1 / 7.2 / 7.3 / 8.1 / 8.2 / 10.1)

Bunnik is de groene tuin van onze stedelijke regio, een mooie plek om te wonen en te werken nabij een belangrijke economische motor van de regio: Utrecht Science Park. Dit biedt kansen in de breedte voor de Kromme Rijnstreek (inwoners en bedrijvigheid). Binnen de begroting is er echter geen ruimte voor een dialoog vanuit de gemeente met (potentieel nieuwe) betrokken ondernemers. Er is ook geen ruimte om hen te faciliteren, de gemeente is louter volgend (in het ro spoor).

### Bunnikse bedrijven (6.2/6.3)

De gemeente Bunnik is reeds langere tijd op zoek naar mogelijkheden om het areaal bedrijfskavels bedrijfskavels binnen de gemeente uit te breiden. Dit om uitplaatsing van (milieu)hinderlijke bedrijven in de bebouwde kom te faciliteren en lokaal werkende ondernemers ruimte te bieden voor uitbreiding. Bij de provincie is tot nu toe geen gehoor gevonden voor deze opgave. In samenhang met de uitkomsten van de Uitvoeringsagenda wordt het gesprek met de provincie hierover voortgezet. Vanuit ruimtelijke ontwikkeling blijven wij alert op kansen die zich voordoen.

### Stationsgebied Bunnik (4.2/7.3)

Vanuit de kadernota 2017-2020 is de ontwikkeling van het stationsgebied benoemd als speerpunt. Ook heeft de raad in de motie inzake de hoofdlijn voor de Uitvoeringsstrategie Bunnik, de ontwikkeling van het stationsgebied als regionaal knooppunt concreet benoemd. Het verbeteren van het stationsgebied als knooppunt heeft naast lokale waarde, ook meerwaarde voor de twee belangrijkste regionale mobiliteitsopgaven: het verbeteren van de bereikbaarheid van het Utrecht Science Park en het ontlasten van de reizigersdruk op Utrecht Centraal. In nauwe samenwerking met de provincie Utrecht werkt Bunnik aan een pilot met het doel integraal te onderzoeken in hoeverre het stationsgebied Bunnik zich kan ontwikkelen als (regionaal) knooppunt. Dit gebeurt langs 4 actielijnen (strategische herpositionering en ontwikkelmogelijkheden, kwaliteitsverbetering op de korte termijn, innovatieve mobiliteitsbehoeften en diensten, en recreatieve aantrekkingskracht). De integrale aanpak geschiedt via brede alliantiegesprekken met marktpartijen, instanties en overheden. De resultaten van de pilot worden eind 2017 verwacht. Zij zullen dienen als input voor De Uitvoeringsstrategie en tevens als opmaat naar verdere besluitvorming over het stationsgebied. Naar verwachting zal dit zijn in de eerste helft van 2018. Een aantal korte termijn maatregelen, waaronder de aanleg van Park & Ride en carpoolplaatsen, zal eind 2017 zijn gerealiseerd.

### Recreëren (9.1 / 9.2)

Gemeente Bunnik ligt op een belangrijk knooppunt van twee potentiële werelderfgoederen; Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Romeinse Limes. Musea als het Museum Oud Amelisweerd (MOA) en het Nationaal Liniecentrum op Fort bij Vechten, samen met de kleinschalige overnachtings- en recreatiemogelijkheden, het 'groene' karakter van de zakelijke recreatieondernemingen en de potentie voor een interessant fiets- en wandelnetwerk bieden volop kansen. De Kromme Rijnstreek staat niet op zichzelf. Om de recreatieve en toeristische positie van de gemeente Bunnik te verstevigen, moet nog meer verbinding gezocht worden met de omliggende regio's zoals de Utrechtse Heuvelrug en de stad Utrecht. Door de opheffing van het recreatieschap UHVK per 1/1/2018 verandert de organisatie van beheer, ontwikkeling en promotie van routes en paden. Vanaf 2018 pakken we dit provinciebreed op door samen te werken in het Routebureau Utrecht (in oprichting). In 2018 werken we daarnaast verder aan de aanleg van het wandelknooppuntennetwerk in Utrecht Oost

## Bestaand beleid

Product	Activiteiten
<b>Economie</b>	Economische aangelegenheden
<b>Wonen</b>	Monumenten
	Volkshuisvestingsbeleid
	Woningtoewijzing
	Eigendommen
	Openbare speelvoorzieningen
	Huisnummering
<b>Milieu</b>	GFT en restafval
	Specifieke afvalstromen
	Kwijtschelding reinigingsheffing

	Reinigingsheffing
	Milieu
<b>Ruimtelijke ordening</b>	Bestemmingsplannen
	Planontwikkeling
	Verspreide gronden
<b>Handhaving</b>	Handhaving omgevingsvergunningen
<b>Grondexploitatie</b>	Grondexploitatie Rijneland
	Grondexploitatie Burgweg
	Grondexploitatie Odijk West
	Grondexploitatie Werkhofterrein
	Grondexploitatie Delteijkterrein
	Grondexploitatie Anne Frank terrein
	Grondexploitatie Scholeneiland Bunnik

## Relevante beleidsontwikkelingen

### Omgevingswet

De Rijksoverheid werkt aan een nieuwe wet voor omgevingsrecht: de Omgevingswet. Met de Omgevingswet wil men de regels voor ruimtelijke projecten vereenvoudigen en bundelen. Het huidige omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Zij hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, werkwijzen en eisen. De wetgeving is daardoor te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken.

Met de Omgevingswet wil het Kabinet beter aansluiten op de samenhang tussen verschillende plannen en activiteiten voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur en duurzame ontwikkelingen. De invoeringsdatum van de nieuwe wet is formeel nog gesteld op 1 juli 2019. Er bereiken het college signalen dat de invoeringsdatum wordt verschoven naar 2020 of 2021. In 2016 is een opstart gemaakt voor de invoering.

Gemeenten, provincies en waterschappen krijgen meer ruimte om op omgevingsgebied hun eigen beleid te voeren. Regio's kunnen dankzij de Omgevingswet beter aansluiten bij hun eigen behoeften en doelstellingen. De komst van de Omgevingswet betekent ook een cultuuromslag in denken en werken. De wet vraagt de gemeente om meer regie te nemen en werkprocessen en beleid aan te passen. Daarnaast moet de gemeente zich voorbereiden op deelname aan de digitale stelsel dat is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet.

In het najaar 2016 is het plan van aanpak in de gemeenteraad besproken. Voor de implementatie zijn eerder middelen beschikbaar gesteld. Aan de hand van een rekenmodel van de VNG zijn de invoeringskosten nogmaals kritisch bekeken. Afhankelijk van de ambities zullen met de invoering hogere kosten zijn gemoed. Dit is ook benoemd in de kadernota 2018-2021.

### Gasloos

In de Energieagenda van het Rijk is opgenomen dat alle woningen in Nederland in 2040 van het aardgas af moeten zijn. De regie om dit te bereiken legt het Rijk bij de gemeenten neer. Hoewel de manier waarop dit moet nog niet duidelijk is, is wel helder dat deze opgave enorm is en veel maatwerk vraagt. Na de Kabinetsformatie krijgt deze doelstelling ongetwijfeld meer invulling, mogelijk ook met wettelijke kaders. Voor nu is het van belang dat gemeenten zich voorbereiden op deze (nieuwe) taak en de mogelijkheden, kansen en bedreigingen in de verschillende gebieden in kaart gaan brengen. Het college start hiermee in 2018 in nauwe samenwerking met de samenleving.

### Duurzaamheid

In 2017 is structureel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering en ondersteuning van allerlei activiteiten op het gebied van duurzaamheid zoals opgenomen in het duurzaamheidsprogramma. Dit programma loopt tot 2018. In 2018 bereidt het college met intensieve participatie uit de samenleving een nieuw programma voor dat de komende jaren richting geeft aan duurzaamheid in het algemeen en aan het streven naar een energetisch zelfvoorzienend buitengebied. Mogelijk is hiervoor externe begeleiding en dus budget nodig.

### Gemeente breed plan zonne-energie

Het zonneplan Heel Bunnik in de Zon is in het voorjaar van 2017 vastgesteld door college en de gemeenteraad. Met dit 2 jaren actieprogramma geeft Bunnik zonne-energie een boost op diverse fronten.

Met de uitvoering is in 2017 begonnen. Dit loopt door in 2018, onder andere met het gemeentelijk vastgoed. In 2018 is geld beschikbaar voor zonnepanelen op divers vastgoed.

### Beheer en exploitatie Multifunctionele accommodaties (MFA's)

Er zijn zorgen omtrent het beheer en de exploitatie van de drie MFA's. De gemeenteraad is inmiddels geïnformeerd over de situatie rondom het beheer en de exploitatie van de MFA De Kersentuin in Bunnik. Er is sprake van een tekort in de exploitatie. Er is de wens om meer maatschappelijke activiteiten in het pand onder te brengen en er is sprake van leegstand van lokalen. Hetzelfde geldt, maar wel in mindere mate voor de andere MFA's in Werkhoven en Odijk. Ook daar is sprake van leegstand en moet gezocht worden naar andere invullingen.

Voor de MFA in Bunnik is een onderzoek gaande, die ook vertaald kan worden naar de andere MFA's. Voor Bunnik is afgesproken om met de samenleving te zoeken naar passende oplossingen, inclusief het financiële perspectief. Op voorhand wordt voor de uitkomsten van het onderzoek en de daaraan te verbinden conclusies nog geen gelden (structureel of incidenteel) gereserveerd.

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw (4.1 actiepunt pb)	Aantal woningen/ appartementen specifiek bedoeld voor de huisvesting van senioren en jonge huishoudens zonder kinderen	Minimaal 10% van het woningbestand bij nieuwbouw (totaal koop en huur)	Woonvisie
Handhaven van een evenwichtige bevolkingsopbouw	Verstrekking van startersleningen	Streefwaarde: continueren van de mogelijkheid tot het verstrekken van startersleningen	Plannen grond-exploitaties
Gezonde leefomgeving binnen de kernen	Aantal uitgeplaatste milieuvriendelijke bedrijven uit de kernen	Gestreefd wordt naar verplaatsing van alle milieuhinderlijke bedrijven uit de woongebieden. Op dit moment voldoen alle bedrijven aan de milieunorm waardoor geen uitplaatsing hoeft plaats te vinden	Economisch Beleidsplan (EBP)
Bunnik is een aantrekkelijke gemeente om te wonen	Woon aantrekkelijkheid van de gemeente	Top 3 Provincie Utrecht Top 30 Nederland	Elsevier
Klimaatneutrale activiteiten binnen de gemeente	Hoeveelheid uitgestoten kilo CO2	<p>Waarden 2014: Particulier: 21.318.850 kg Zakelijk: 57.799.512 kg Totaal gemeentelijk grondgebied: 79.118.362 kg</p> <p>Streefwaarden: Daling uitstoot woningen moet dalen met 10% in 3 jaar. Doelstelling eigen organisatie: 20% reductie in 3 jaar.</p>	<a href="http://www.energieinbeeld.nl">www.energieinbeeld.nl</a>

## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		Jaartal
		Bunnik	Landelijk	
Funciemenging	%	58,1	52,1	2016
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	76	100	2013
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	162	125,5	2014
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	193	217	2015
Hernieuwbare elektriciteit	%	0,8	11,8	2014

## Verbonden partijen

In dit programma wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	Voor het ondersteunen op het brede terrein van milieu en duurzaamheid efficiënt en effectief te ondersteunen, zowel beleidsmatig als op het gebied van vergunningverlening en – handhaving (de VTH taken).

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Enmalige lasten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Omgevingsdienst	17.300	12.000		
Omgevingsvisie kernen en landgoederen	75.000			
Omgevingsplan buitengebied	200.000			

## Wat mag het kosten?

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>3.870,7</b>	<b>2.017,3</b>	<b>7.700,7</b>	<b>1.737,2</b>	<b>1.725,2</b>	<b>1.725,2</b>
Economie	6,5	9,1	9,3	9,3	9,3	9,3
Wonen	1.294,7	103,3	105,2	105,2	105,2	105,2
Milieu	1.387,2	1.518,2	1.503,2	1.497,9	1.485,9	1.485,9
Ruimtelijke ordening	188,4	153,7	399,8	124,8	124,8	124,8
Grondexploitatie	993,9	233,0	5.683,2	-	-	-
<b>Baten</b>	<b>2.025,8</b>	<b>1.634,0</b>	<b>7.090,8</b>	<b>1.407,6</b>	<b>1.407,6</b>	<b>1.407,6</b>
Economie	-	137,8	140,4	140,4	140,4	140,4
Wonen	275,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0
Milieu	1.228,3	1.241,7	1.261,2	1.261,2	1.261,2	1.261,2
Ruimtelijke ordening	30,6	15,7	-	-	-	-
Grondexploitatie	490,9	233,0	5.683,2	-	-	-
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>1.844,9-</b>	<b>383,3-</b>	<b>609,9-</b>	<b>329,7-</b>	<b>317,7-</b>	<b>317,7-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>310,0-</b>	<b>310,0-</b>	<b>310,1-</b>	<b>310,2-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>300,0-</b>	<b>19,6-</b>	<b>7,6-</b>	<b>7,5-</b>

## Toelichting mutaties begroting 2018 – 2021

Er is een nadelig verschil van € 226.600 van 2018 ten opzichte van 2017. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Voor het opstellen van een omgevingsvisie kernen en landgoederen en een omgevingsplan buitengebied zijn er bij de kadernota 2018 incidentele ramingen opgenomen van € 75.000 respectievelijk € 200.000. In 2017 was hier een bedrag van € 20.000 opgenomen. Dit levert voor het product Ruimtelijke ordening een nadelig verschil op van € 255.000.
- Overig: € 28.400 voordelig.

## **Sociaal domein**

## Programma: 7. Sociaal Domein

### Doelstellingen

#### Collegeagenda 2014 t/m 2018

1. Stimuleren van de participatiesamenleving door ondersteuning en stimulering van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners.
2. Versterken van de samenwerking tussen de verschillende disciplines in het sociaal domein en werken aan één toegangspoor voor het sociaal domein om maatwerk te leveren.
3. Streven naar een gemeente die sturend en verbindend werkt, als partner in een netwerk van inwoners, andere overheden, zorgverleners, verzekeraars en vrijwilligersorganisaties.
4. Uitvoering en beleid dichterbij elkaar brengen, om de regisserende rol beter te kunnen invullen.
5. De toegankelijkheid van de voorzieningen behouden en vergroten door ondersteunende maatregelen lagere inkomens.
6. Verbinden van sport met andere onderdelen van het sociaal domein.
7. Herijken subsidiebeleid op basis van door de gemeenteraad vastgestelde maatschappelijke doelen.
8. Vorm geven aan Social Return On Investment (SROI), de maatschappelijke tegenprestatie.
9. Werkgevers zo goed mogelijk positioneren in hun rol met het oog op de Participatiewet.

### Actiepunten 2018

- 1.1 Uitvoering geven aan de transformatie in het sociale domein.
- 1.2 Uitwerken van de Strategische Regionale Agenda.
- 1.3 Samen met de samenleving op zoek naar innovatieve ideeën die bijdragen aan zorg op maat, waarbij er goedkoper gewerkt wordt zonder dat het ten koste gaat van kwaliteit.
- 1.4 Zoeken naar creatieve manieren om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.
- 6.2 Implementeren Sport- en Bewegvisie 2017.
- 7.3 Periodiek herzien van de maatschappelijke vraagstukken en doelstellingen van het subsidiebeleid.

### Uitvoering van collegeagenda

#### *Uitvoering geven aan de transformatie in het sociale domein (1.1)*

In 2018 wordt verder uitvoering gegeven aan het Transformatieplan 2017-2018. In het plan zijn de beleidsvoornemens uit de Beleidsagenda 2015-2018 én voornemens op basis van nieuwe inzichten meegenomen om de transformatie in Bunnik vorm te geven. De veranderingen in het sociaal domein zijn nodig om zorg en ondersteuning beter aan te laten sluiten bij de maatschappelijke ontwikkelingen. Met de veranderingen kan de kwaliteit van zorg behouden blijven binnen het gegeven van dalende Rijksbudgetten. De totale transformatie kent een veel langere horizon. Eind 2018 zullen er nieuwe plannen worden gemaakt voor 2019 en verder. De prioriteiten voor 2018 zijn:

#### Innovatiefonds Bunnik

Om verzekerd te zijn van kwalitatief goede en betaalbare zorg zijn innovaties in het kader van de transformatie van groot belang. De gemeente Bunnik is als organisatie zelf te klein om bij alle innovatietrajecten betrokken te zijn. Daarom wordt een lokaal innovatiefonds voor zorgorganisaties opgezet. Met het fonds worden professionele zorgaanbieders en sociaal ondernemers gestimuleerd om met plannen en ideeën te komen die bijdragen aan het verbeteren van het lokale zorgaanbod die aansluiten op het Bunniks beleid en de beoogde maatschappelijke effecten. In 2017 wordt het fonds voorbereid. De uitvoering vindt plaats in 2018. Van veel innovaties is niet op voorhand met zekerheid te zeggen dat het beoogde effect ook bereikt zal worden. Belangrijk is om voor ogen te houden dat sommige pilots ondanks goede inzet zullen mislukken. Dat is niet erg, innovatie gaat met vallen en opstaan.



### Regionale Samenwerking

Met de transitie van Jeugdhulp en Wmo-begeleiding naar gemeenten is Bunnik de afgelopen jaren op het sociaal domein meer gaan samenwerken met buurgemeenten in de regio Zuid Oost Utrecht (Bunnik, De Bilt, Zeist, Utrechtse Heuvelrug en Wijk bij Duurstede). Om deze samenwerking te versterken is begin 2017 het Programmaplan Regionale Netwerksamenwerking in het Sociaal Domein Zuid Oost Utrecht opgesteld onder het motto "Samen Sterk voor Inwoners". Het programma richt zich op innovatie, slim organiseren, inkoop, bestuurskracht en inhoudelijke samenhang. De komende tijd staan in de regionale samenwerking de volgende onderwerpen op de agenda: begeleid wonen en maatschappelijke opvang, transformatie zorglandschap specialistische jeugdhulp, doelgroepen vervoer, aanpak personen met verward gedrag, evaluatie regionale inkoop en contractmanagement Jeugdhulp en Wmo-begeleiding, aanbesteding hulpmiddelen, voorbereiding integrale aanpassing meerjarig Jeugdplan en aansluiting daarvan op ondersteuningsplannen Passend onderwijs.

### Ontwikkeling nieuw taken Wmo

De decentralisatie AWBZ en de extramuralisering van de zorg brengt nog steeds nieuwe doelgroepen en dus nieuwe taken binnen de Wmo met zich mee. In 2018 ontwikkelt het college nieuw beleid voor Beschermd Wonen & Maatschappelijke Opvang. Daarnaast werkt het college aan een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag en aan beleid gericht op langer zelfstandig thuis wonen. Dit laatste in het kader van de extramuralisering in de ouderenzorg. Deze onderwerpen raken aan de andere gemeentelijke domeinen en vragen om intensieve samenwerking.

### Werk voor Bunnik

Het is de ambitie van de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI) om het klantenbestand niet verder te laten stijgen en het verwachte tekort op het Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG)-budget terug te dringen. Met de inzet van Multi Disciplinaire teams (MDT) gericht op de individuele gemeenten zet zij in op maatwerk, korte lijnen en samenwerking gericht op de lokale situatie. Met het project Werk voor Bunnik wordt een extra impuls gegeven om moeilijk bemiddelbare inwoners met een uitkering versneld in beweging te brengen richting de arbeidsmarkt. Is betaald werk niet haalbaar, dan is vrijwilligerswerk veelal een eerste stap. Deze aanpak is gebaseerd op een succesvolle pilot in Zeist.

### Versterken van de vrijwilligersregie

In 2018 wordt de functie vrijwilligersregisseur verder vormgegeven. De vrijwilligersregisseur ondersteunt inwoners die vallen onder de Participatiewet. Met vrijwilligerswerk in het kader van de tegenprestatie of sociale activering, worden stappen gezet richting werk of maatschappelijke participatie. Daarnaast bemiddelt de vrijwilligersregisseur bij het leggen van verbindingen tussen formele en informele zorg. Hierdoor zal de zorgvrager en/of mantelzorger ondersteuning krijgen die bij hun situatie past.

### Werken op vindplaatsen

In 2018 wordt een doorontwikkeling verwacht in het werken buiten het gemeentehuis. Er zal dan makkelijker aan te sluiten zijn bij samenwerkingspartners, bijvoorbeeld bij het nieuw te bouwen gezondheidscentrum in Bunnik of andere laagdrempelige vindplekken buiten het gemeentehuis waar op enkele momenten per week de mogelijkheid tot inlopen geboden wordt.

### Doorontwikkeling samenwerking met lokale partners voor zorg

In het Transformatieplan is opgenomen op welke wijze het Centrum voor Elkaar (CvE) de samenwerking met de lokale netwerkpartners en inwonersinitiatieven voor zorg verder wil ontwikkelen (de preventiekalender).

### 5-gesprekken model

Ondersteunen en stimulering van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van inwoners is het uitgangspunt voor het werken binnen het Centrum voor Elkaar. In 2017 wordt de basis gelegd voor het werken vanuit de visie Sociale Netwerk Versterking. In 2018 is iedere consulent hierin getraind en zal het bijhouden van kennis en vaardigheden van belang zijn. Het 5-gesprekken model zal middels de training op Sociale Netwerk Versterking vormgegeven worden.

### Integrale kind-aanpak

In het Transformatieplan wordt uitgegaan van een integrale kindaanpak. Met deze aanpak worden de opvang, onderwijs, welzijn en zorg om het kind heen georganiseerd. Voor ieder kind is het mogelijk om een sluitend dagprogramma te ontwikkelen en een doorgaande leerlijn binnen één pedagogische visie. De

aanpak richt zich op de opvang, educatie en zorg voor kinderen van 0-12 jaar. Samen met lokale partners gaat de gemeente in 2018 een arrangement ontwikkelen waarbij de optimale kansen van het kind worden benut.

#### Cultuur stimulering gericht op participatie en behouden vitaliteit ouderen

In 2018 zetten het college naast sport en bewegen, cultuur in als middel om gezondheid en vitaliteit bij ouderen te bevorderen. Cultuur en expressie kunnen het brein activeren en de fitheid van het brein bevorderen. Dit bevordert ook het fysieke functioneren en zelfstandigheid. Cultuur biedt tevens de mogelijkheid om anderen te ontmoeten en te participeren, ongeacht eventuele fysieke of mentale beperkingen. Ontmoeten en ontspannen kan eenzaamheid tegengaan, depressies verminderen en daarmee de kwaliteit van leven verhogen. Dit sluit aan bij preventie waar nadrukkelijk op zal worden ingezet.

#### Mantelzorg

In 2018 verbreedt het college het aanbod voor mantelzorgondersteuning om mantelzorgers te ontlasten o.a. met uitbreiding van maatjesprojecten. Ook verbreedt het college de doelgroep zodat bijvoorbeeld jonge mantelzorgers beter kunnen worden ondersteund.

#### *Verbinden van sport met andere onderdelen van het sociaal domein (6.1)*

In 2018 wordt gewerkt aan de uitvoering van de Sport- en Beweegvisie 2017. Het Uitvoeringsplan Sport 2018 beschrijft welke activiteiten en projecten hiertoe worden uitgevoerd en hoe de beschikbare middelen zullen worden ingezet. Het Uitvoeringsplan richt zich net als de Sportvisie op 3 pijlers: Sport- en Beweegstimulering, Vitale Sportverenigingen en Sporten en Bewegen in de Openbare Ruimte.

## Bestaand beleid

Product	Activiteiten
<b>Onderwijs</b>	Openbaar onderwijs
	Bijzonder basisonderwijs
	Voortgezet speciaal onderwijs
	Onderwijsvoorzieningen
	Leerlingenvervoer
	Leerplicht
<b>Sport</b>	Sportbeleid
	Sportaccommodaties
	Sporthuis
<b>Welzijn</b>	Bibliotheek
	Culturele subsidies
	Cultuur
	Wmo beraad
	Wmo benchmark
	Peuterspeelzaalwerk
<b>Welzijnsaccommodaties</b>	4 lokalen Camminghaschool
	Muziektent
	Jeugdaccommodatie Odijk
	Jeugdaccommodatie Werkhoven
	Accommodatie scouting Odijk
	Accommodatie algemeen
	Accommodatie Yumbo
	1 lokaal Aquamarijn
	Peuterspeelzaal 't Kruieltje
	Huurvergoeding Stichting Sporthuis
Peuterspeelzaal 't Grutje	
Peuterspeelzaal Het Dozijntje	
<b>Informele hulp</b>	Maatschappelijke subsidies
	Vrijwilligersondersteuning

<b>Algemene voorziening</b>	Preventie jeugd (jeugdwerk)
	Preventie jeugd (CJG)
	Maatschappelijk werk
	Maatschappelijke ondersteuning
	Gezondheidszorg
<b>Maatwerkvoorziening</b>	Leerlingenvervoer
	Indicatiestelling
	Hulp bij het huishouden
	Hulpmiddelen
	AWBZ transitie
	Preventie jeugd
	Begeleiding
<b>Werk</b>	Volwasseneducatie
	Arbeidstoeleiding
	Sociale werkvoorziening
	Kinderopvang
<b>Inkomen</b>	Bijstandsverlening en inkomensvoorziening
	Minimabeleid
	Schuldhelpverlening

## Relevante beleidsontwikkelingen

### *Leerlingenvervoer*

Er zijn geen wijzigingen in het beleid. In de uitgaven zijn wel wijzigingen te verwachten. In 2018 zal het effect van de aanbesteding in 2017 merkbaar worden. Halverwege 2017 is een nieuw contract afgesloten. De prijzen liggen hoger dan bij de vorige aanbesteding het geval was.

### *Afwaardering budgetten geïndiceerde maatwerkvoorzieningen Wmo*

Vanaf 1 januari 2015 zijn begrotingen voor geïndiceerde voorzieningen Wmo, zoals voor begeleiding, hulpmiddelen en woningaanpassingen en hulp bij het huishouden steeds naar beneden bijgesteld. Voor 2018 zal daarom voor deze kosten een begroting worden opgesteld op basis van de resultaten van de afgelopen jaren. Om een mogelijke, onverwachte, toename van deze kosten toch te kunnen dekken is hiermee rekening gehouden in de risicoparagraaf. Daarnaast zullen voorzieningen worden opgenomen voor kwetsbare inwoners die gespecialiseerde (dure en/of intensieve) zorg nodig hebben, zoals voor inwoners met GGZB-zorg, zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking.

### *Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen*

De financiële prognoses en planning van de Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) zijn naar hun aard onzeker. Dat geldt zowel voor de baten (met name de Rijksbudgetten) als voor de lasten (aantal uitkeringen, loonontwikkeling). De uitkeringen ten laste van de 'gebundelde uitkering' zal naar verwachting ontoereikend zijn voor 2018. Waardoor net als in voorgaande jaren over het jaar 2018 een beroep moet worden gedaan op de landelijke vangnetregeling. De vangnetregeling voor gemeenten die tekort komen op hun door het Rijk beschikbare budget voor uitkeringen (budget Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)).

## Subsidieplafonds

Volgens de in 2016 vastgestelde Algemene Subsidieverordening stelt de gemeenteraad bij het vaststellen van de begroting ook de hoogte van de subsidieplafonds vast. In plaats van de thematische deelplafonds uit het verleden wordt voorgesteld om bij de jaarlijkse en eenmalige subsidies te werken met één ongedeeld subsidieplafond (integrale benadering).

De subsidieplafonds in 2018 bedragen:

Totaal jaarlijkse subsidies	€	950.153
Totaal: eenmalige subsidies	€	9.017
Totaal	€	959.170

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Alle kinderen naar school	Aantal leerplichtige kinderen die langdurig verzuimen	0 maximaal 2	Jaarverslag leerplicht en kwalificatieplicht
Stimuleren van sportdeelname en vergroten van de (maatschappelijke) functie van sport	Aantal leden van de sportverenigingen in de gemeente Bunnik	Ten miste 65% van de inwoners van Bunnik voldoet in 2018 aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen	Gezondheidsmonitor GGD regio Utrecht
Stimuleren van deelname aan cultuur en vergroten van de (maatschappelijke) functie van cultuur	Bezoekersaantallen en aantal cursisten Aantal breed en laagdrempelig toegankelijke culturele activiteiten	49.000 bezoekers bibliotheek 500 Leerlingen Muziekschool 7 cursussen 2 activiteiten Koningsdag 3 concerten	Jaarverslag Idea  Jaarverslag Muziekschool  Website cursusproject Overig
Tevreden klanten	Cijfer klanttevredenheid Wmo	Cijfer van 7,4 in 2011 handhaven of verhogen	Klanttevredenheidsonderzoek 2011 wmo
Stimuleren van de participatiesamenleving	Aantal nieuwe vrijwilligers per jaar, aangemeld bij Krachtig Krommerijn	Toename van het aantal aanmeldingen van 28 in 2014 naar 40 in 2018	Krachtig Krommerijn
Faciliteren van de participatiesamenleving	Aantal openstaande vrijwilligersvacatures per 31-12	Aantal openstaande vacatures van 161 in 2014 laten afnemen naar 120 in 2018	Krachtig Krommerijn
	Aantal aangemelde vrijwilligersvacatures per jaar	Het aantal nieuwe vacatures in 2014 van 36 laten toenemen naar 60 in 2018	Krachtig Krommerijn
	Aantal vervulde vrijwilligersvacatures per jaar	Aantal vervulde vacatures van 24 in 2014 laten toenemen naar 70 in 2018	Krachtig Krommerijn

Gezonde jeugd	% jongeren 13-17 jaar wie bingedrinken (nuttigen van 5 of meer alcoholische dranken tijdens één gelegenheid)	Het aantal jongeren dat bingedrinkt daalt van 20% (2016) naar 10% in 2018	Gezondheidsmonitor GGD regio Utrecht
Voorkomen eenzaamheid	Aantal eenzame inwoners	In 2016 lag dit percentage op 24,6% Streven is om dit percentage in 2018 niet te laten toenemen. Het percentage ligt iets onder het regionale gemiddelde (gemeente Utrecht)	Gezondheidsmonitor GGD regio Utrecht
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal uitkeringsgerechtigden per 1-1 betreffende het jaar	Aantal uitkeringsgerechtigden laten afnemen van 108 per 1-1-2015 naar 95 in 2018	RDWI
Vergroten van de arbeidsparticipatie	Aantal (succesvolle/structurele) plaatsingen via het Bunniks verbond	Streefwaarde jaarlijks 1 persoon plaatsen	Gegevens gemeente Bunnik

## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		
		Bunnik	Landelijk	Jaartal
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2,44	2,01	2016
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	39,04	26,88	2.016,00
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Aantal per 1.000 inwoners 5 - 18 jaar.	0,9	2,0	2014
Niet sporters	%	44,5	49,9	2014
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	962,2	744	2016
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,0	0,5	2016
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	1,58	6,58	2015
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69,1	65,8	2016
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	0,35	1,52	2015
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	138	413	2016
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	67	255	2016
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,0	10,7	2016
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,6	1,2	2016
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0	0,5	2016
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	520	620	2016

## Verbonden partijen

In dit programma wordt geen gebruik gemaakt van verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	De GGDrU voert de wettelijke taken uit omtrent het beschermen, bewaken en bevorderen van de gezondheid van de ruim 1,2 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten van het werkgebied.
Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	Het vervullen van de beleids- en uitvoerende taken omtrent de Wet invoering Participatiewet, de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet Inburgering, de Wet schuldsanering natuurlijke personen.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. Dit wordt op dit programma transparant gemaakt met behulp van onderstaand overzicht.

Enmalige lasten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Cultuurstimulering	20.000			
Cultuurplatform	11.200		11.200	
Dalende lasten WS	33.400	18.600		
Project Werk voor Bunnik	20.000			
Bouwkundige inspectie accommodaties			6.100	
Diverse projecten e.d. Sociaal Domein	539.000			
Geestelijke gezondheidszorg	20.100	14.600		

Enmalige baten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Subsidie netwerkersfunctie	45.300	11.300		

## Wat mag het kosten?

Lasten en baten	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>10.479,7</b>	<b>10.865,4</b>	<b>11.540,2</b>	<b>10.934,2</b>	<b>10.948,8</b>	<b>10.940,9</b>
Maatschappelijke accommodaties	1.695,4	2.121,5	1.637,1	1.621,4	1.627,4	1.623,7
Onderwijs	129,5	133,5	124,8	124,8	124,8	124,8
Sport	55,5	58,3	84,4	84,4	84,4	84,4
Cultuur	430,1	397,5	408,5	375,3	386,5	375,3
Informele zorg	223,6	207,6	252,6	254,6	254,6	254,6
Algemene voorziening	679,5	754,2	812,4	801,9	810,9	810,9
Maatwerkvoorziening	7.266,3	7.192,8	8.220,5	7.671,9	7.660,3	7.667,3
<b>Baten</b>	<b>2.755,4</b>	<b>2.784,4</b>	<b>3.300,1</b>	<b>3.300,1</b>	<b>3.300,1</b>	<b>3.300,1</b>
Maatschappelijke accommodaties	524,5	797,3	813,3	813,3	813,3	813,3
Onderwijs	-	-	-	-	-	-
Sport	-	-	-	-	-	-
Cultuur	-	-	-	-	-	-
Informele zorg	-	-	-	-	-	-
Algemene voorziening	-	-	-	-	-	-
Maatwerkvoorziening	2.230,9	1.987,0	2.486,9	2.486,9	2.486,9	2.486,9
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>7.724,3-</b>	<b>8.081,1-</b>	<b>8.240,1-</b>	<b>7.634,1-</b>	<b>7.648,7-</b>	<b>7.640,8-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>			<b>7.737,7-</b>	<b>7.736,8-</b>	<b>7.757,2-</b>	<b>7.749,0-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>			<b>502,4-</b>	<b>102,7</b>	<b>108,5</b>	<b>108,2</b>

Er is een nadelig verschil van € 159.000 van 2018 ten opzichte van 2017. De volgende ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

- Aan het product Maatschappelijke accommodaties wordt geen rente meer toegerekend (rekenrente 2018 0%, zie ook de toelichting in het hoofdstuk inleiding). Dat geeft voor dit product een voordeel van € 531.000 (dit is budgettair neutraal). Een nadelig effect ad € 37.000. Dit wordt veroorzaakt door hogere afschrijvingslasten buitensport accommodaties. Gedurende 2017 zijn er onder andere investering gedaan in het verduurzamen van de sportaccommodaties alsmede de aanleg van een kunstgrasveld ten behoeve van de hockey vereniging. Overige verschillen € 6.000.
- Bij het product sport is vanuit de kadernota 2018–2021 er extra geld beschikbaar gesteld voor het project sport en beweegvisie. Dit levert voor het product Sport een nadelig effect op van € 25.000.
- Binnen het product algemene voorzieningen is voor de gemeenschappelijke regeling de GGD € 9.500 opgenomen als een gevolg van een herverdeeleffect. Vanuit de kadernota 2018–2021 zijn er een tweetal nieuwe projecten vastgesteld. Dit betreft het project jongeren op Gezond Gewicht (€ 28.000) en het ontwikkelen van concrete vormen mantelzorgondersteuning (€ 20.000).
- Bij het product maatwerkvoorzieningen zijn per saldo de lasten toegenomen met € 528.000. Vanuit de kadernota is een bedrag van € 449.000 aan lasten toegevoegd. Dit betreft onder meer het transformatieplan sociaal domein, de jeugdhulp en een verlaging van de lasten van de WMO. Tevens zijn de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen VRU, ODRU en de RSD verhoogd (€ 77.000) Dit laatste effect was niet in de kadernota 2018–2021 opgenomen doordat ten tijde van het opstellen van de kadernota de begrotingen van deze gemeenschappelijke regelingen niet bekend waren.

## Overzicht Algemene dekkingsmiddelen/Onvoorzien

Naar aanleiding van de BBV voorschriften is een apart hoofdstuk voorgeschreven voor algemene dekkingsmiddelen. Hierin staan de lokale heffingen, algemene uitkering, dividend, saldo financieringsfunctie en overige algemene dekkingsmiddelen.

### Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Betreffende de lokale heffingen gaat het om die heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Voorbeelden hiervan zijn de OZB, hondenbelasting en de toeristenbelasting. In de gemeente Bunnik wordt de opbrengst onroerende zaakbelasting verhoogd met inflatie. Voor 2018 is de inflatie bepaald op 1,9%. Daarnaast wordt rekening gehouden met een waardevermindering van 6% voor de woningen en een waardevermindering van 1% voor de niet-woningen. Dit is gebaseerd op gegevens uit de meicirculaire 2017. Deze waardeverminderingen zijn gecorrigeerd conform de uitgangspunten zoals vastgesteld bij de belastingverordeningen 2017.

Voor de overige lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale lasten en heffingen.

Voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel gebonden is, zijn het rioolrecht en de afvalstoffenheffing. Deze heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord.

### Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de gegevens uit de meicirculaire 2017 (Informatienota algemene uitkering). In het volgende overzicht is de omvang van de algemene uitkering weergegeven zoals die in de Programmabegroting 2018 is verwerkt. In die ramingen is, naast het effect van de uitkeringsfactor, rekening gehouden met de raming van het aantal inwoners en woningen. Deze bedragen zijn inclusief de decentralisatie uitkeringen.

Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Raming algemene uitkering	14.456.011	14.510.737	14.664.445	14.704.774

### Dividend

De gemeente Bunnik heeft deelnemingen in Vitens, de Bank Nederlandse Gemeente (BNG) en de BIGA. Naar verwachting zal in totaal een dividenduitkering van € 50.000 worden ontvangen.

### Onvoorzien

Het bedrag onvoorzien dient te worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. In de gemeente Bunnik wordt een post onvoorzien in zijn geheel in de begroting opgenomen. Voor onvoorziene onvermijdbare en onuitstelbare lasten is een bedrag beschikbaar van € 45.600.

### Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 is de vennootschapsbelasting ingevoerd. Dit houdt in dat gemeenten over bedrijfsmatige activiteiten waarover winst gemaakt wordt vennootschapsbelasting betaalt. Voor 2018 is de verwachting dat het effect nihil is. Wat het effect voor de jaren daarna zal zijn is nog niet bekend hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. De verwachting is dat dit alleen effect heeft op de winstgevendende bouwgronden in exploitatie (BIE).

## Prestatie-indicatoren

Doelstelling	Indicator	Streefwaarde	Bron
Financieel gezonde positie	Ratio weerstandsvermogen	Minimaal 1,0 en streefwaarde 2,5	Begroting
Geen stijging gemeentelijke belastingdruk (m.u.v. inflatiecorrectie)	Belastingdruk per inwoner	Stijging 0% (m.u.v. inflatiecorrectie)	Begroting



## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven:

Naam Indicator	Eenheid	Uitkomst		Jaartal
		Bunnik	Landelijk	
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	276	209	2016
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	15,7	6	2014
Demografische druk	%	65,7	53,3	2017
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	813	644	2017
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	893	723	2017

## Algemene dekkingsmiddelen/onvoorzien

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
		2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>381,2</b>	<b>381,2</b>	<b>381,2</b>	<b>381,2</b>
Geldbeheer/ saldo financieringsfunctie	110,8	110,8	110,8	110,8
Belastingen/ lokale heffingen	139,5	139,5	139,5	139,5
Algemene uitkering	4,5	4,5	4,5	4,5
Algemene baten en lasten/ onvoorzien	126,5	126,5	126,5	126,5
<b>Baten</b>	<b>19.361,9</b>	<b>19.420,5</b>	<b>19.655,8</b>	<b>19.745,5</b>
Geldbeheer/ saldo financieringsfunctie	53,0	53,0	53,0	53,0
Belastingen/ lokale heffingen	4.852,9	4.855,3	4.922,1	4.940,2
Algemene uitkering	14.456,0	14.510,7	14.664,4	14.704,8
Algemene baten en lasten/ onvoorzien	-	1,5	16,3	47,4
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>18.980,6</b>	<b>19.039,2</b>	<b>19.274,6</b>	<b>19.364,2</b>
<b>Mutatie reserves</b>				
Toevoegingen	1.105,4	385,3	385,3	385,3
Onttrekkingen	2.398,3	1.049,2	1.250,6	1.268,4
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>1.292,8</b>	<b>663,8</b>	<b>865,2</b>	<b>883,0</b>
<b>Resultaat</b>	<b>20.273,5</b>	<b>19.703,1</b>	<b>20.139,8</b>	<b>20.247,3</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>	<b>20.092,2</b>	<b>19.521,8</b>	<b>19.958,6</b>	<b>20.066,0</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>	<b>181,3</b>	<b>181,3</b>	<b>181,3</b>	<b>181,3</b>

## Overzicht Overhead

Naar aanleiding van de wijzigingen in de BBV voorschriften is vanaf 2017 verplicht een overzicht van de overheadkosten op te nemen in de begroting. In de programma's staan dan alleen nog de kosten vermeld die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overheadskosten luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

## Beleidsindicatoren

Conform de nieuwe BBV zijn de volgende beleidsindicatoren voorgeschreven. In tegenstelling tot alle overige beleidsindicatoren zijn onderstaande indicatoren gebaseerd op eigen informatie en zijn er daardoor geen landelijke vergelijkende cijfers beschikbaar.

Naam indicator	Eenheid	Uitkomst
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,7
Bezetting	Fte per inwoners inwoners	6,3
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	592
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	7%
Overhead	% van totale lasten	0%

## Overhead

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
		2019	2020	2021
<b>Lasten</b>	<b>5.647,3</b>	<b>5.411,7</b>	<b>5.379,8</b>	<b>5.411,4</b>
Salariskosten overhead	3.366,2	3.330,8	3.330,8	3.330,8
Overige personeelskosten	488,8	488,8	488,8	488,8
Gemeentehuis	326,8	181,9	125,4	164,4
Gemeentewerf	-	12,7-	8,5-	9,4-
Werkplekken + facilitaire voorzieningen	254,1	239,1	239,1	239,1
ICT	901,7	904,6	925,0	918,4
Overige	309,7	279,2	279,2	279,2
<b>Baten</b>	-	-	-	-
Salariskosten overhead	-	-	-	-
Overige personeelskosten	-	-	-	-
Gemeentehuis	-	-	-	-
Werkplekken + facilitaire voorzieningen	-	-	-	-
ICT	-	-	-	-
Overige	-	-	-	-
<b>Saldo lasten en baten</b>	<b>5.647,3-</b>	<b>5.411,7-</b>	<b>5.379,8-</b>	<b>5.411,4-</b>
<b>Waarvan bestaand beleid</b>	<b>5.361,4-</b>	<b>5.125,9-</b>	<b>5.093,9-</b>	<b>5.125,5-</b>
<b>Waarvan nieuw beleid</b>	<b>285,9-</b>	<b>285,9-</b>	<b>285,9-</b>	<b>285,9-</b>

## Verbonden partijen

Er wordt gebruik gemaakt van onderstaande verbonden partijen:

Verbonden partij	Doel/ uitvoering van gemeenschappelijke taken van:
Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	De RID wordt ingezet om de kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke informatievoorziening te garanderen.
Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	De deskundigheid, formatiegrootte en opslagcapaciteit in het gemeentelijk archiefdepot zijn onvoldoende om het statische archief te kunnen opslaan en de archieffunctie zelfstandig uit te voeren.

## Incidentele baten en lasten

Voor een financieel robuuste begroting is het van belang dat incidentele baten niet worden ingezet ten behoeve van structurele lasten. De incidentele baten zijn nihil en incidentele lasten met betrekking tot de overhead betreffen:

Eenmalige lasten 2018 – 2021	2018	2019	2020	2021
Tijdelijke formatie	69.400			
Aanpassen bestuursvleugel	15.000			
Digitalisering WABO dossiers	30.500			
Migratie Oracle database			12.000	

## Recapitulatie

## Recapitulatie / Budgetautorisatie

(Bedragen x € 1.000)

Lasten en baten (x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Meerjarenbegroting		
				2019	2020	2021
<b>Lasten</b>						
01 - Bestuur en Organisatie	7.931,7	2.562,4	3.483,9	3.353,4	3.342,2	3.342,4
02 - Dienstverlening	1.304,2	799,3	798,0	778,9	710,4	739,0
03 - Gegevensbeheer	336,6	264,1	271,3	280,2	281,1	281,1
04 - Veiligheid	967,7	989,8	998,0	996,8	993,1	992,0
05 - Openbare ruimte	2.985,6	3.131,6	2.943,1	2.968,6	2.940,3	2.951,7
06 - Bouwen, Wonen en Ondernemen	3.870,7	2.017,3	7.700,7	1.737,2	1.725,2	1.725,2
07 - Sociaal domein	10.479,7	10.865,4	11.540,2	10.934,2	10.948,8	10.940,9
Algemene dekkingsmiddelen/ onvoorzien	643,3	463,1	381,2	381,2	381,2	381,2
Overhead	-	5.789,9	5.647,3	5.411,7	5.379,8	5.411,4
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Saldo lasten	28.519,4	26.883,0	33.763,7	26.842,4	26.702,3	26.764,9
Toevoegingen reserves	4.213,8	875,7	1.105,4	385,3	385,3	385,3
<b>Resultaat lasten</b>	<b>32.733,3</b>	<b>27.758,6</b>	<b>34.869,2</b>	<b>27.227,7</b>	<b>27.087,7</b>	<b>27.150,3</b>
<b>Baten</b>						
01 - Bestuur en Organisatie	22,2	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
02 - Dienstverlening	609,5	744,8	1.692,8	856,9	559,0	566,8
03 - Gegevensbeheer	14,5	12,3	12,3	12,3	12,3	12,3
04 - Veiligheid	4,7	4,6	4,8	4,8	4,8	4,8
05 - Openbare ruimte	1.205,3	1.283,8	1.260,7	1.260,7	1.260,7	1.260,7
06 - Bouwen, Wonen en Ondernemen	2.025,8	1.634,0	7.090,8	1.407,6	1.407,6	1.407,6
07 - Sociaal domein	2.755,4	2.784,4	3.300,1	3.300,1	3.300,1	3.300,1
Algemene dekkingsmiddelen/ onvoorzien	23.384,4	19.344,2	19.361,9	19.420,5	19.655,8	19.745,5
Overhead	-	-	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Saldo baten	30.021,8	25.823,1	32.738,4	26.277,8	26.215,3	26.312,7
Onttrekkingen reserves	3.402,2	1.935,5	2.398,3	1.049,2	1.250,6	1.268,4
<b>Resultaat baten</b>	<b>33.423,9</b>	<b>27.758,6</b>	<b>35.136,6</b>	<b>27.327,0</b>	<b>27.465,9</b>	<b>27.581,1</b>
Saldo lasten en baten	1.502,3	1.059,9-	1.025,4-	564,5-	487,0-	452,3-
Toevoegingen/onttrekkingen reserves	811,7-	1.059,9	1.292,8	663,8	865,2	883,0
<b>Resultaat</b>	<b>690,7</b>	<b>0,0</b>	<b>267,5</b>	<b>99,3</b>	<b>378,2</b>	<b>430,8</b>

Op bijgaand overzicht staan de budgetten per begrotingsprogramma. Elk programma is onderverdeeld naar lasten en baten. Binnen de budgetten zoals gespecificeerd onder de programma's is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren.

Noodzakelijke mutaties op deze budgetten in de loop van het dienstjaar zullen aan de gemeenteraad worden voorgelegd met inachtneming van de bepalingen, zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet, de zgn. Financiële verordening.

De termen "saldo" en "resultaat" zijn nieuw in de BBV. Voorheen waren dit respectievelijk het "resultaat voor bestemming" en "resultaat na bestemming".

## Vaststellingsbesluit

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Bunnik in zijn openbare vergadering van 2 november 2017.

De griffier,

De burgemeester,

## Paragrafen

# 1. Bedrijfsvoering

## Inleiding

Met bedrijfsvoering worden alle ondersteunende taken bedoeld die nodig zijn om de inzet in inhoudelijke programma's mogelijk te maken. De bedrijfsvoering bestaat o.a uit personeel en organisatie, informatisering en automatisering, huisvesting en financiën. Hieronder worden de ontwikkelingen in 2018 vermeld.

### *Personeelsbeleid*

Het personeelsbeleid is vastgelegd in het p&o-beleidsplan en de daaruit voortvloeiende deelnotities. In het Sociaal Jaarverslag wordt het gevoerde beleid jaarlijks geëvalueerd. Voor 2018 zullen de voorbereidingen op de Wet Normalisering Rechtspositie een belangrijk item worden en eveneens de doorontwikkeling op het strategisch HR beleid. Door de dynamiek op de arbeidsmarkt wordt het moeilijker om vacatures in te vullen en in sommige gevallen heeft dit gevolgen voor loonontwikkeling.

### *ICT: Digitaal, tenzij*

Het college vindt het van belang dat sprake is van een goede interne en externe dienstverlening, waarbij de digitalisering een belangrijke rol speelt. Het college gaat immers voor: digitaal, tenzij. Daarvoor moeten vervangingen in automatisering plaatsvinden.

### Vervangen automatiseringsapparatuur 2018-2021

Niet alle apparatuur wordt vervangen binnen het basispakket van de RID Utrecht. In verband met het verlopen van de economische en de technologische levensduur is vervanging van deze hardware voorzien. Uitstellen van vervangen is risicovol omdat de organisatie afhankelijk is van de beschikbaarheid van hard- en software om daarmee continuïteit van dienstverlening te waarborgen.

### *Huisvesting*

De Bunnikse Manier van Werken is een continu proces. Voor 2018 staan de volgende activiteiten op de rol:

#### Doorontwikkelen flexibele werkplekken

Het flexibel werken vraagt een continue afstemming met de activiteitbehoefte binnen de organisatie. Dit heeft invloed op de ontwikkeling en inrichting van de werkplekken.

#### Privacy werkplekken

Binnen de organisatie is er behoefte aan privacywerkplekken voor het uitvoeren van vertrouwelijke werkzaamheden. Dit geldt bij voorbeeld voor afdelingen binnen de organisatie waar veel vertrouwelijke activiteiten worden uitgevoerd die vragen om privacywerkplekken binnen de flexwerkomgeving. De ontwikkeling van deze privacywerkplekken is uiteindelijk gestart in 2017 en zal in 2018 verder worden uitgerold.

#### Mobiele werkplek

De ontwikkeling op het gebied van mobiliteit en flexibiliteit vragen om een mobiele werkplek en daarop aansluitende meubilair in de vorm van aanlandwerkplekken.

In 2017 is gestart met mobiele werkplekken. Op basis van de ervaringen worden de mobiele werkplekken in 2018 verder uitgebreid.

#### Flexibel vergaderconcept

In 2018 wordt het flexibel vergaderconcept wat in 2017 is ontwikkeld verder uitgerold. Dit concept is gestoeld op het gericht ontmoeten, overleggen en afstemmen. Het type overleg bepaalt welke ruimte daarvoor het beste geschikt is voor medewerkers, management en bestuur.

#### Sta/zit werkplekken

In het kader van en de toenemende gezondheidsrisico's 'het zitten is het nieuwe roken' wordt het aantal zit/sta werkplekken verder uitgebreid zodat medewerkers ook staande hun werk kunnen uitvoeren en daarin kunnen wisselen.



### **Financiën**

Het financieel beleid staat beschreven in de nota financieel beleid 2013. Hierin zijn de belangrijkste kaders op het gebied van activeren en afschrijven, reserves en voorzieningen, weerstandsvermogen en de uitgangspunten voor de begroting vastgesteld. Daarnaast is er een treasury statuut vastgesteld waarin de kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn (zie ook paragraaf financiering). In 2017 wordt de nota financieel beleid geactualiseerd en deze wordt begin 2018 aangeboden aan de gemeenteraad.

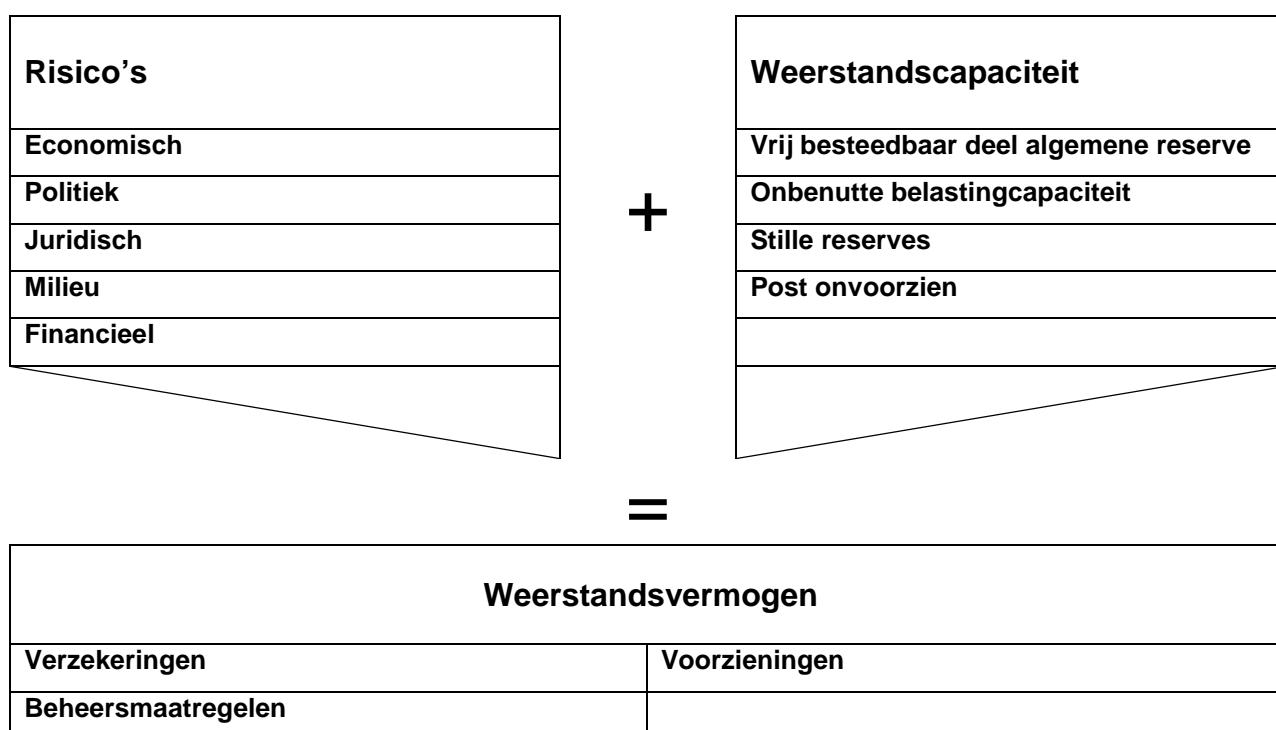
## 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

### BEGRIPPEN

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico’s op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico’s in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie daartussen geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.



De risico’s voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico’s – risico’s die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico’s in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

#### Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Aannemelijk	50%

Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de tabel in de bijlage samengesteld. Van de geïnventariseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Tenslotte is aangegeven of het een structureel (S) of incidenteel (I) risico betreft.

Voor het gecalculeerd risicobedrag en de bijbehorende kans, welke resulteert in de financiële impact wordt verwezen naar de bijlage. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	<b>ACTUALISATIE BEGROTING 2018</b>	<b>ACTUALISATIE BEGROTING 2018</b>	<b>ACTUALISATIE BEGROTING 2018</b>
	Gecalculeerd Risicobedrag	Kans	Financiële Impact
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	26.995.185	5%	1.349.759
Onwaarschijnlijk	905.000	10%	90.500
Uitzonderlijk	210.000	20%	42.000
Mogelijk	530.000	30%	159.000
Mogelijk aannemelijk	80.000	40%	32.000
Aannemelijk	1.332.000	50%	666.000
Aannemelijk waarschijnlijk	200.000	60%	120.000
Waarschijnlijk	70.000	70%	49.000
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
<b>Totaal</b>	<b>30.322.185</b>		<b>2.508.259</b>
Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50%			<b>835.000</b>
Saldo begroot 1-1-18 reserves en voorziening			<b>896.124</b>
<b>Verschil</b>			<b>-61.124</b>

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

#### *Ratio weerstandsvermogen*

Hieronder is deze ratio per 1 januari 2018 weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit } 10.681.707}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit } 2.508.659} = 4.3$$

De ratio weerstandsvermogen is gedaald van 6.1 naar 4.3. Volgens de norm is dit nog steeds uitstekend.

Deze daling wordt hoofdzakelijk verantwoord door:

- Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017 – 2020 is de benodigde weerstandscapaciteit gestegen van € 2.273.500 naar € 2.508.259.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is gedaald ten opzichte van de meerjarenbegroting 2017 - 2020. Dit komt door een daling van de algemene reserve voor onder meer formatie en het transformatieplan.

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

<b>Weerstandsnorm</b>		
<b>Waardering</b>	<b>Ratio</b>	<b>Betekenis</b>
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

#### **RATIO WEERSTANDSVERMOGEN**

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze vijf financiële kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen);
2. de solvabiliteitsratio;
3. kengetal grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen).

Ter beoordeling van de kengetallen kan onderstaand schema gehanteerd worden:

*Schema: beoordeling kengetallen*

<b>Kengetal</b>	<b>Categorie A    Categorie B    Categorie C</b>		
	<b>Minst risicovol</b>	<b>Neutraal</b>	<b>Meest risicovol</b>
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%    >130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%    >130%
2. Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte	Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
5. Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De cijfers die gepresenteerd worden bevatten cijfers van de jaarrekening 2016 en de begrotingscijfers van 2017 en verder.

## 1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Vaste schulden	8.401	6.900	5.400	3.900	2.400	1.350
B Netto vlottende schuld	1.566	1.596	1.626	1.657	1.688	1.720
C Overlopende passiva	1.758	1.792	1.826	1.860	1.896	1.932
D Financiële activa	61	61	61	61	61	61
E Uitzettingen < 1 jaar	4.826	4.918	5.011	5.106	5.203	5.302
F Liquide middelen	213	-7.155	-5.622	-4.120	-5.020	-5.750
G Overlopende activa	1.307	1.332	1.358	1.383	1.410	1.437
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	28.339	25.718	32.738	26.038	26.215	26.313
<b>Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%</b>	<b>18,77%</b>	<b>43,28%</b>	<b>24,57%</b>	<b>19,15%</b>	<b>16,52%</b>	<b>15,02%</b>

Voor 2018 is de netto schuldquote 24.57%. Dit is kleiner dan 90% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

### Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

## 2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Eigen vermogen	32.503	29.931	28.826	27.994	27.407	26.577
B Balanstotaal	48.658	45.009	42.353	40.001	37.926	36.057
<b>Solvabiliteit (A/B) x 100%</b>	<b>66,80%</b>	<b>66,50%</b>	<b>68,06%</b>	<b>69,98%</b>	<b>72,27%</b>	<b>73,71%</b>

Voor 2018 is de solvabiliteitsratio 68.06%. Dit is groter dan 50% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

### 3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

(Bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Bouwgronden in exploitatie	4.287	4.835	1.035	-5.015	-5.015	-5.015
B Totale baten (excl.mutaties reserves)	28.339	25.718	32.738	26.218	26.215	26.313
<b>Grondexploitatie (A/B) x 100%</b>	<b>15,13%</b>	<b>18,80%</b>	<b>3,16%</b>	<b>-19,13%</b>	<b>-19,13%</b>	<b>-19,06%</b>

Voor 2018 is de grondexploitatie 3,16%. Dit valt onder de 20% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

### 4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Gemeente Bunnik heeft voor 2018 een positief percentage van 2,1%.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A Totale structurele lasten	27.472	25.901	33.596	27.055	27.038	27.150
B Totale structurele baten	28.133	25.379	34.267	27.018	27.466	27.581
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	640	292	385	385	385	385
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	661	904	1.108	997	1.227	1.268
E Totale baten(A+B+C-D)	55.584	50.668	67.140	53.461	53.663	53.848
<b>Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x100%</b>	<b>1,2%</b>	<b>0,2%</b>	<b>2,1%</b>	<b>1,1%</b>	<b>2,4%</b>	<b>2,4%</b>

### Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	486	483	483	483	483	483
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	176	176	176	176	176	176
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	206	206	206	206	206	206
D Eventuele heffingskorting						
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	868	865	865	865	865	865
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2015	716	723	723	723	723	723
<b>Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar</b>	<b>121,2%</b>	<b>119,6%</b>	<b>119,6%</b>	<b>119,6%</b>	<b>119,6%</b>	<b>119,6%</b>

Voor 2018 is de belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden 119,6%. Dit is groter dan 105% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie C meest risicovol valt.

### 3. Lokale lasten en heffingen

#### Beleid

In 2018 worden de gemeentelijke belastingen en retributies, overeenkomstig het beleid vastgesteld in de nota financieel beleid, verhoogd met de prijsstijging (1,9% ten opzichte van 2017).

De tarieven van de reinigingsheffingen (reinigingsrechten en afvalstoffenheffing) en de rioolrechten worden gebaseerd op volledige kostendekking. Hierbij moet worden opgemerkt dat de compensabele BTW ook als kostenbestanddeel moet worden meegenomen. Weliswaar wordt deze BTW terugontvangen via het BTW compensatiefonds, maar daar tegenover staat een korting op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Daarnaast wordt de helft van de kosten van straatreiniging verdisconteerd in de rioolheffing.

Het tarief voor de onroerende zaakbelastingen wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken.

#### Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding is mogelijk van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting en onroerende zaakbelasting. Van de andere belastingen is geen kwijtschelding mogelijk. In grote lijnen wordt kwijtschelding verleend indien het netto besteedbaar inkomen ligt onder de bijstandsnorm die voor de betreffende gezinssituatie van toepassing is.

De volgende kwijtscheldingen zijn begroot<sup>3</sup>:

Belastingsoort	Bedrag van de kwijtschelding (afgerond)
Afvalstoffenheffing	23.437
Rioolheffing	25.000
Hondenbelasting	1.500
Totaal	<b>49.937</b>

#### Lokale lastendruk

Voor de lokale lastendruk wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen onder 5. Belastingcapaciteit.

#### Tarieven

Alle tarieven, met uitzondering van de tarieven voor de onroerende zaakbelasting, de afvalstoffenheffing en reinigingsheffingen, worden met het inflatiepercentage van 1,9% verhoogd ten opzichte van de tarieven voor 2017.

In de gemeente Bunnik is de berekeningssystematiek voor de tarieven onroerende zaakbelasting als volgt: het tarief onroerende zaakbelasting 2017 voor woningen en niet-woningen wordt verhoogd met de inflatie en gecorrigeerd door het percentage waardedaling of waardeinstijging op grond van de jaarlijkse herwaardering van de onroerende zaken. Voor 2018 is de inflatie bepaald op 1,9%. Dit betekent dat de opbrengst onroerende zaakbelasting 2018, exclusief de extra opbrengst uit nieuw- en verbouw, gelijk is aan de geraamde opbrengst 2017.

Daarnaast vindt er een nacalculatie plaats over 2017. Dit is verwerkt in de begroting. De tarieven voor de onroerende zaakbelastingen worden aan het eind van 2017 definitief vastgesteld.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing en reinigingsrechten worden nu voorlopig berekend op basis van 100% kostendekkendheid. Deze tarieven kunnen mogelijk nog wijzigen. Dit zal plaats vinden bij het vaststellen van de belastingtarieven in de raadsvergadering van december.

Het vGrp (verbreed Gemeentelijk rioleringsplan) is vastgesteld voor de jaren 2012 tot en met 2016. Het tarief is vastgesteld op € 175,80. Het tarief voor 2018 blijft vooralsnog ongewijzigd. Bij de berekening van een nieuw, geactualiseerd tarief dat in het kader van het nieuwe vGRP 2017-2021 berekend zal worden, zal rekening worden gehouden met dit nieuwe tarief.

<sup>3</sup> Voor de OZB wordt geen kwijtschelding geraamd aangezien dit een te verwaarlozen bedrag is.

In de volgende tabel worden de tarieven weergegeven zoals die voor 2018 gaan gelden.

### Tarieven gemeentelijke belastingen en retributies 2017 - 2018

	2017	2018	Toename in %
<b>Onroerende zaakbelastingen</b>			
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>			
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:			
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2313%	0,2380%	2,90%
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:			
- die in hoofdzaak tot woning dienen	0,1678%	0,1611%	-3,99%
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	0,2891%	0,2946%	1,90%
<b>Hondenbelasting</b>			
Voor de 1e hond	€ 87,65	€ 89,32	1,9%
Voor de 2e hond	€ 118,45	€ 120,70	1,9%
Voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 120,25	€ 122,53	1,9%
Voor honden gehouden in kennels	€ 326,60	€ 332,81	1,9%
<b>Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten</b>			
Afvalstoffenheffing:			
- Eenpersoonshuishouden	€ 141,00	€ 146,00	3,6%
- Meerpersoonshuishouden	€ 221,00	€ 229,00	3,6%
Reinigingsrechten (incl. BTW)	€ 225,62	€ 233,98	3,7%
<b>Rioolheffing</b>			
Per heffingseenheid	€ 175,80	€ 175,80	0,0%
<b>Toeristenbelasting</b>			
Per overnachting:			
- op campings	€ 0,63	€ 0,64	1,6%
- in overige verblijfsaccommodaties	€ 1,95	€ 1,99	2,1%
<b>Marktgeden</b>			
Dagstandplaats per strekkende meter per marktdag	€ 3,01	€ 3,07	1,99%
Vaste kwartaalstandplaats per strekkende meter per kwartaal	€ 27,04	€ 27,55	1,89%
Vaste halfjaarstandplaats per strekkende meter per halfjaar	€ 51,30	€ 52,27	1,89%
Vaste jaarstandplaats per strekkende meter per jaar	€ 97,61	€ 99,46	1,90%



## Opbrengsten gemeentelijke belastingen en retributies 2017 - 2018

	2018	2019	2020	2021
<b>Onroerende zaakbelastingen</b>				
<i>Tarieven % van de WOZ waarde</i>				
Gebruikersbelasting voor onroerende zaken:				
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 696.545	€ 696.545	€ 696.545	€ 696.545
Eigenarenbelasting voor onroerende zaken:				
- die in hoofdzaak tot woning dienen	€ 3.154.683	€ 3.157.099	€ 3.223.956	€ 3.242.080
- die niet in hoofdzaak tot woning dienen	€ 926.944	€ 926.944	€ 926.944	€ 926.944
<b>Hondenbelasting</b>				
Voor de 1e hond	€ 64.132	€ 64.132	€ 64.132	€ 64.132
Voor de 2e hond	€ 8.570	€ 8.570	€ 8.570	€ 8.570
Voor iedere hond boven het aantal van twee	€ 980	€ 980	€ 980	€ 980
Voor honden gehouden in kennels	€ 998	€ 998	€ 998	€ 998
<b>Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten</b>				
Afvalstoffenheffing:				
- Eenpersoonshuishouden	€ 238.856	€ 238.856	€ 238.856	€ 238.856
- Meerpersoonshuishouden	€ 1.013.325	€ 1.013.325	€ 1.013.325	€ 1.013.325
Reinigingsrechten (incl. BTW)	€ 15.470	€ 15.470	€ 15.470	€ 15.470
<b>Rioolheffing</b>				
Per heffingseenheid	€ 1.130.745	€ 1.130.745	€ 1.130.745	€ 1.130.745
<b>Toeristenbelasting</b>				
Per overnachting:				
- op campings	€ 38.722	€ 38.722	€ 38.722	€ 38.722
- in overige verblijfsaccommodaties	€ 101.701	€ 101.701	€ 101.701	€ 101.701
<b>Marktgeden</b>				
Standplaatsen	€ 9.490	€ 9.490	€ 9.490	€ 9.490
Marktgeden	€ 5.931	€ 5.931	€ 5.931	€ 5.931

### **Kostendekkendheid rioolheffing, reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en overige leges**

Vanaf 2017 worden de kosten van overhead centraal begroot. Dit betekent, dat het niet langer mogelijk is om uit de producten alle kosten voor de tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer uit de uitvoeringsinformatie af te leiden. Daarom wordt in deze paragraaf middels een overzicht opgenomen hoe bij de berekening van tarieven wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit geldt voor de belastingen en rechten waarvoor uitsluitend kostendekkende tarieven mogen worden geheven, zoals bijvoorbeeld de rioolheffing en de tarieven van de leges. Voor het rentepercentage wordt uitgegaan van 1% (langlopende geldlening 25 jaar, lineaire aflossing). Over project gefinancierde activa wordt de historische project rente gerekend.

De dekkingspercentages voor respectievelijk de rioolheffing, afvalstoffen- en reinigingsheffingen, leges omgevingsvergunning en de overige leges zijn als volgt:

<b>Kostendekkendheid rioolheffing</b>	<b>Begroting 2018</b>
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-830.725
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	1.154
Netto kosten taakveld	-829.571
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-206.956
BTW	-104.825
Totale kosten	-1.141.352
Opbrengst heffingen	1.130.745
Dekking	99%

<b>Kostendekkendheid afvalstoffenheffing/reinigingsrechten</b>	<b>Begroting 2018</b>
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-1.021.242
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	522
Netto kosten taakveld	-1.020.720
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-46.739
BTW	-197.970
Totale kosten	-1.265.429
Opbrengst heffingen	1.260.651
Dekking	100%

Zowel voor de rioolheffing als de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten geldt dat deze kostendekkend zijn. Voor rioolheffing geldt, dat de lasten en baten nog gebaseerd zijn op het tarief, zoals deze vanuit het vGRP 2012–2016 geldt. Momenteel wordt een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld. Naar aanleiding hiervan zullen de tarieven en ramingen (indien noodzakelijk) worden aangepast. Het verschil tussen de lasten en baten worden nu verrekend met de voorziening egalisatie kosten riolering.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing- en reinigingsrechten zijn voorlopig. Bij het vaststellen van de belastingtarieven in december in de gemeenteraad zullen de tarieven definitief worden vastgesteld.

<b>Kostendekkendheid omgevingsvergunningen</b>	<b>Begroting 2018</b>
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-742.131
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	-742.131
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-543.054
BTW	-
Totale kosten	-1.285.185
Opbrengst heffingen	1.285.185
Dekking	100%

De kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning is 100%. In 2018 wordt éénmalig veel meer leges ontvangen. In de begroting is dit genivelleerd door een storting in de reserve leges omgevingsvergunning. De verwachting is dat de lasten echter hoger zullen zijn dan nu geraamd.

<b>Kostendekkendheid leges</b>	<b>Begroting 2018</b>
Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	-179.184
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
Netto kosten taakveld	-179.184
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-473.928
BTW	-
Totale kosten	-653.112
Opbrengst heffingen	407.647
Dekking	62%

Dit betreft de overige leges. Hierbij kan gedacht worden aan de leges rijbewijzen en reisdocumenten, huwelijken en leges APV. Hiervoor geldt dat de kostendekkendheid voor deze leges 62% is.

## 4. Verbonden partijen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voeren verbonden partijen vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. Er blijft voor de gemeenteraad nog steeds een kaderstellende -, controlerende - en financiële taak over (het vergt budgettaire beslag en de gemeente loopt daardoor risico's). In verband met de gemeentelijke belangen is het gewenst dat in de begroting en jaarrekening aandacht wordt besteed aan de verbonden partijen. Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen waarin de gemeente Bunnik een bestuurlijke en financiële belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt in dit verband verstaan: het hebben van een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die achtergesteld zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of dat financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het belang van verbonden partijen is dat deze vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan (blijven) doen. De gemeente houdt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Kernvragen zijn of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en/of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden.

Het tweede belang betreft het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

In deze paragraaf is per gemeenschappelijke regeling een format ingevuld. De reden hiervoor is dat meer inzicht wordt verlangd in de verbonden partijen waardoor het inzicht en de "grip" vergroot kan worden.

Overzicht verbonden partijen		
	Programma	Begroot 2018
<b>Gemeenschappelijke regelingen</b>		
1. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) regio Utrecht	8	419.828
2. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)	6	433.859
3. Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Valleien Kromme Rijngebied (UHVKR)	5	27.576
4. Gemeenschappelijke regeling Regionale ICT-Dienst Utrecht (RID)	Overhead	556.000
5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap	5	19.202
6. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	4	833.000
7. Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht	Overhead	59.000
8. Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug (RDWI)	9	3.020.632
9. Gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)	9	202.000
10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)	5 en 6	1.306.912
<b>Vennootschappen en coöperaties</b>		
BNG		
Waterleidingbedrijf Vitens		
Biga Groep		
<b>Stichtingen en verenigingen/Overige verbonden partijen</b>		
Geen		

1. Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU) te Utrecht	
<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	Na mutaties reserve bedrijfsvoering is het verwachte resultaat nihil (voor mutatie bedrijfsvoering: € 31.000 negatief)
<b>Verstrekke leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<p><u>Eigen vermogen: (bron: begroting 2018)</u>            Begin jaar: € 2.214.000            Eind jaar: € 2.183.000</p> <p><u>Vreemd vermogen (bron: jaarrekening 2016)</u>            Begin jaar: € 14.072.908</p>
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	De GGDrU beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de ruim 1,2 miljoen inwoners van de 26 Utrechtse gemeenten. Dit doet de GGDrU door risico's voor de gezondheid te signaleren, te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
<b>Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie</b>	De GGDrU doet onder meer gezondheidsonderzoeken, geeft vaccinaties, adviseert gemeenten over het gezondheidsbeleid en ondersteunt scholen en kinderopvang bij hun zorg voor een gezonde leeromgeving voor hun kinderen. Daarnaast verleent de GGDrU ook hulp als er incidenten uitbreken in de regio, bijv. na een uitbraak van voedselvergiftiging of een infectieziekte en zorgt de GGD ervoor dat ze zijn toegerust op snelle hulpverlening bij eventuele crisis of rampen. Zij doen dit in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Utrecht op gebied van Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie (GHOR).
<b>Essentiële ontwikkelingen</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kwaliteitstoezicht Wet maatschappelijke ontwikkeling (Wmo)</li> <li>2. Preventieve gezondheidszorg kinderen en jongeren in asielzoekerscentra (AZC's)</li> <li>3. Verbinding met de vernieuwde zorgketen in volle gang</li> <li>4. Integrale jeugdgezondheidszorg</li> <li>5. Aanbesteding Digitaal Dossier jeugdgezondheidszorg (JGZ)</li> <li>6. Veranderende aanpak Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ)</li> </ol>
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	1 van de 26 deelnemende gemeenten
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Geen

## 2. Omgevingsdienst Regio Utrecht te Utrecht

<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	Nihil
<b>Verstreckte leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 565.900 Einde jaar: € 565.900  <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 3319.000 Einde jaar: € 3.298.000
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	De ODRU heeft als brede milieudienst de expertise in huis om de gemeente op het brede terrein van milieu en duurzaamheid efficiënt en effectief te ondersteunen, zowel beleidsmatig als op het gebied van vergunningverlening en - handhaving (de VTH-taken).
<b>Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie</b>	Het inhoudelijke adviseren van de deelnemende gemeenten op het gebied van milieu en archeologie, met daarbij als taak onder meer het inhoudelijk adviseren over omgevingsvergunningen, voor milieuaspecten, en het uitvoeren van de handhavingstaken.
<b>Essentiële ontwikkelingen</b>	Geen
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 16 stemmen)
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Geen

## 3. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijn

<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	€ 498.000 negatief
<b>Verstreckte leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 379.000 Einde jaar: nihil  <u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 3.239.000 Einde jaar: nihil
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	Recreatie vindt regionaal plaats en stopt niet bij gemeentegrenzen. Het regionaal oppakken van de gemeentelijke taak bevordert de kwaliteit van routes, paden en terreinen.
<b>Openbaar belang / Kernactiviteiten van de organisatie</b>	Het realiseren en in stand houden van (open lucht)recreatiemogelijkheden en nieuwe recreatieprojecten op de Utrechtse Heuvelrug en in het Vallei- en Kromme Rijngebied.
<b>Essentiële ontwikkelingen</b>	De gemeenschappelijke regeling wordt per 1-1-2018 opgeheven. De financiële afhandeling van de opheffing vindt plaats in 2017.
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 13 stemmen)
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Geen

4. Regionale ICT-Dienst (RID) Utrecht te Doorn	
Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 79.000 Eind jaar: € 79.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 8.126.000 Eind jaar: € 8.126.000</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	De RID wordt ingezet om de kwaliteit, beschikbaarheid en continuïteit van de gemeentelijke informatievoorziening te garanderen.
Kernactiviteiten van de organisatie	De RID heeft tot doel het uitvoeren van taken die zien op het garanderen van de continuïteit en kwalitatief adequate dienstverlening op het terrein van ICT en de hiervoor benodigde middelen, waaronder soft- en hardware voor de deelnemers aan de RID.
Essentiële ontwikkelingen	Afronding van de implementatie van de stabiele centrale ICT-infrastructuur. Uitvoering geven aan verbeterplan, met name op het gebied van kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringen.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 7 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

### 5. Stuurgroep Kromme Rijnlandschap te Bunnik

<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	Negatief € 19.202
<b>Verstreckte leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 167.585 Eind jaar: € 142.216</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: nihil Eind jaar: nihil</p>
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	Zorgen voor toename van de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied en verbetering / behoud van landschapselementen en koppeling tussen landschap en inwoners.
<b>Kernactiviteiten van de organisatie</b>	<p>Het bevorderen van 'stille recreatie' middels het creëren van een aantrekkelijk en karakteristiek landschap met extensieve recreatiemogelijkheden.</p> <p>Bevorderen ruimtelijke kwaliteit middels advisering en ondersteuning van particuliere eigenaren in het buitengebied.</p> <p>Het in standhouden van cultuurlandschap en natuurwaarden.</p>
<b>Essentiële ontwikkelingen</b>	Geen
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	Het collegelid is voorzitter van de stuurgroep waarin wethouders, gedeputeerde en andere bestuurders zitting hebben. Daarnaast functioneert op ambtelijk niveau een werkgroep en wordt de dagelijkse uitvoering verzorgd door een landschapscoördinator.
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Per 2016 neemt Provincie Utrecht geen deel meer in de gemeenschappelijke regeling.



6. Veiligheids Regio Utrecht (VRU) te Utrecht	
Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstrekke leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 5.616.000 Eind jaar: € 5.443.000</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 62.224.000 Eind jaar: € 72.343.000</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	<p>Op 1 oktober 2010 is de Wet op de Veiligheidsregio's (WVR) in werking getreden. In deze wet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn de taken en bevoegdheden van de veiligheidsregio's neergelegd.</p> <p>Samengevat: het bestuur van de Veiligheidsregio is belast met het voorkomen van branden, rampen en crisis, de organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio; het gecoördineerd optreden in geval van een ramp of crisis en als laatst de uitvoering van de brandweertaken, de geneeskundige hulpverlening en de ondersteuning bij de uitvoering van de gemeentelijke crisisbeheersingstaken.</p> <p>De gemeentebesturen zijn primair verantwoordelijk voor deze taken. De VRU is een samenwerkingsverband van en voor de Utrechtse gemeenten.</p> <p>Voor de uitvoering van haar wettelijke taken dient de VRU, als onderdeel van een cyclisch proces iedere vier jaar de volgende documenten vast te stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Een regionaal risicoprofiel;</li> <li>• Een beleidsplan;</li> <li>• Een regionaal crisisplan.</li> </ul>
Kernactiviteiten van de organisatie	Brandpreventie, brandrepressie, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Essentiele ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten).
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

7. Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht te Wijk bij Duurstede	
<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	€ 12.977
<b>Verstreckte leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 471.197 Eind jaar: € 345.510</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> (bron: jaarrekening 2016) Begin jaar: € 83.790 Eind jaar: € 269.154</p>
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	De deskundigheid, formatiegrootte en opslagcapaciteit in het gemeentelijk archiefdepot zijn onvoldoende om het statische archief te kunnen opslaan en de archieffunctie zelfstandig uit te voeren.
<b>Kernactiviteiten van de organisatie</b>	Het in het samenwerkingsgebied uitvoering geven aan de Archiefwet 1995, alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.
<b>Essentiele ontwikkelingen</b>	Er is een Digitaliseringsplan opgesteld waarmee komende jaren de digitale toegankelijkheid van informatie voor klanten beter wordt. Daarnaast komt er in 2017 een bestuursvoorstel over een e-Depot. In 2017 zal ook duidelijk worden wat de gevolgen voor de GR zijn van de herindeling van de gemeenten Zederik, Leerdam en Vianen tot de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden.
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	2 van de 19 stemmen (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Geen

### 8. Regionale Dienst Werk en Inkomen (RDWI) te Zeist

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 951.599 Eind jaar: € 124.475</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> (bron: jaarrekening 2016) Begin jaar: € 10.839.028 Eind jaar: € 12.096.308</p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Samenwerking met buurgemeenten op een aantal onderling samenhangende wettelijke taken biedt betere voorwaarden voor het vergroten en borgen van klantgerichtheid, kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering en dienstverlening.
Kernactiviteiten van de organisatie	De Regionale Dienst Werk en Inkomen vervult de beleids- en uitvoerende taken zoals opgenomen in de Wet invoering Participatiewet, de Participatiewet, de Wet sociale werkvoorziening, de Wet Inburgering, de Wet schuldsanering natuurlijke personen.
Essentiele ontwikkelingen	Samenwerking RDWI-BIGA. Samenwerking RDWI-gebiedsteams en Centrum voor Elkaar.
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	Iedere deelnemer heeft 1 stem (1 van de 5 stemmen)
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen

### 9. Belastingssamenwerking gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht (BghU)

Verwachte omvang financieel resultaat	Nihil
Verstreckte leningen aan GR	Nihil
Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 644.559 Eind jaar: € 672.020</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 12.162.172 Eind jaar: € 4.606.753 <u>Bron: Jaarrekening 2016.</u></p>
Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen	Heffen en innen gemeentelijke belastingen.
Kernactiviteiten van de organisatie	De BghU is belast met de waardering van de onroerende zaken en de heffing en inning van de gemeentelijke belastingen.
Essentiele ontwikkelingen	Geen
Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij	2% (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten).
Nieuwe / vertrokken deelnemers	Geen
Risico's	

<b>10. Reinigingsbedrijf Midden Nederland (RMN)</b>	
<b>Verwachte omvang financieel resultaat</b>	€ 6.000
<b>Verstrekke leningen aan GR</b>	Nihil
<b>Verwachte omvang eigen / vreemd vermogen</b>	<p><u>Eigen vermogen:</u> Begin jaar: € 1.402.200 Eind jaar: 1.258.200</p> <p><u>Vreemd vermogen</u> Begin jaar: € 11.484.800 Eind jaar: € 12.781.800</p>
<b>Waarom wordt GR ingezet om gemeentelijke doelen te behalen / wat is de inbreng van de GR om de gemeentelijke doelen te behalen</b>	Gemeente Bunnik heeft taken op het gebied van onderhoud van het groen in de openbare ruimte en kleine civiele werkzaamheden bij RMN ondergebracht. Deze zogenaamde (nieuwe) additionele taken worden afzonderlijk in de begroting verantwoord om vermenging met de basis (bestaande) taken te voorkomen.
<b>Kernactiviteiten van de organisatie</b>	Afvalinzameling en beheer afvalbrengstation.
<b>Essentiele ontwikkelingen</b>	Efficiëntie, afstemmen onderlinge werkzaamheden deelnemende gemeenten en meer planmatige aanpak inzet voertuigen, ontwikkelingen van standaard IBOR, inrichten duurzame inrichtingen.
<b>Belang / welk stempercentage heeft Bunnik in de verbonden partij</b>	1 van de 6 gemeenten (stemverhouding naar rato aantal inwoners van de deelnemende gemeenten)
<b>Nieuwe / vertrokken deelnemers</b>	Geen

## 5. Kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn investeringen met een langdurig economisch of maatschappelijk nut. Kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, water, groen, gebouwen, automatisering en inventarissen (zgn. materiële activa), maar ook aan bijvoorbeeld bestemmingsplannen (zgn. immateriële activa). Al deze kapitaalgoederen dienen “onderhouden” te worden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In de nota financieel beleid zijn de volgende uitgangspunten ten aanzien van kapitaalgoederen opgesteld:

- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, voor zover ze niet in het kader van grondexploitatie worden getroffen, activeren.
- Investerings met een economisch nut worden geactiveerd en conform de waardevermindering van de investeringen, op consistente wijze afgeschreven.
- Gronden en terreinen worden geactiveerd, maar niet op afgeschreven.
- Onderhoud dat niet levensduurverlengend is wordt niet geactiveerd.
- Onderhoudswerkzaamheden, die leiden tot een nieuwe functionaliteit van het actief of een duidelijke technische verandering mogen wel worden geactiveerd.
- Activa met een verkrijgingsprijs minder dan € 5.000 of een afschrijvingslast minder dan € 500 worden niet geactiveerd.

Het beleid van de gemeente Bunnik voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, gebouwen en groen is onder andere opgenomen in de volgende onderhoudsplannen en daarnaast is het niveau van onderhoud aangegeven.

Soort eigendom	Onderhoudsplan	Onderhoudsniveau o.b.v. Onderhoudsplan
Wegen	Wegenplan 2015 - 2024	Goed
Riolering	vGRP 2012 tot en met 2016	Goed
Waterplan	Waterplan 2008 - 2015	Goed
Gebouwen – scholen	scholen Het Kwartier Werkhoven, Het Palet in Odijk en De Kersentuin Bunnik bij Beheerstichting	Voldoende
Gebouwen – gemeentehuis	Onderhoudsplan d.d. juni 2017	Redelijk/goed
Gebouwen –overige	Onderhoudsplan d.d. juni 2017	Redelijk/goed
Openbaar groen	Bomenbeheerplan 2011	Redelijk

In het onderhoudbeheerplan voor wegen, wat in 2014 is geactualiseerd, is geen rekening gehouden met totale vervanging van wegen. Daar steeds de afweging zal worden gemaakt of vervanging noodzakelijk is, wordt dit beschouwd als de aanleg van een nieuwe weg. Dit zal steeds bij afzonderlijke besluitvorming plaatsvinden. Dergelijke uitgaven zullen worden geactiveerd en in 30 jaar worden afgeschreven. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten in de nota financieel beleid.

De totale vervanging van riolering is in het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2012-2016 begrepen. De werkingsduur van dit GRP is vijf jaar en daarna (in 2017) wordt een hernieuwd vGRP opgesteld met een geactualiseerde financiële berekening.

Met betrekking tot de vervanging van een gebouw is dit niet in de onderhoudsbeheersplannen opgenomen met een vergelijkbare redenering als bij de onderhoudsplannen van wegen (zie nota financieel beleid).

De scholen in Werkhoven zitten in Het Kwartier en de scholen in Odijk zitten in Het Palet. Het beheer is ondergebracht in de beheerstichting; de beheerstichting is verantwoordelijk voor het periodiek onderhoud. Bijna alle scholen in Bunnik (met uitzondering van de Barbaraschool) zitten in De Kersentuin. Ten aanzien van de onderhoudsplannen worden, in verband met de ontwikkelingen decentralisatie onderwijshuisvesting nog diverse opties en mogelijkheden onderzocht.

Het bomenbeheerplan is op 1 november 2011 vastgesteld.

In de hiernavolgende tabel wordt het onderhoud ten laste van de getroffen financiële voorzieningen aangegeven.

## Overzicht onderhoudsuitgaven 2018

Op grond van de vastgestelde meerjarenonderhoudsplannen zullen in 2018 naar verwachting de volgende uitgaven worden gedaan ten laste van de onderhoudsvoorzieningen.

	<u>Overige gebouwen</u>		
7603009	- ambtswoning burgemeester	15.175	
7603010	- brandweergarage Bunnik	3.068	
7603011	- brandweergarage Werkhoven	3.125	
7603012	- jeugaccomodatie Odijk	6.458	
7603015	- woning Langstraat 11	-	
7603017	- gebouwen gemeentewerf	17.865	
7603018	- gemeentehuis	222.858	
7603022	- muziektent Werkhoven	9.255	
			277.804
	<u>Overig onderhoud</u>		
7603019	- wegen	272.000	
			272.000
	<b>Totaal onderhoudsuitgaven</b>		<b>549.804</b>

## 6. Financiering

### Algemene ontwikkelingen

In 2017 is het treasury statuut vastgesteld. Dit statuut geeft kaders waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie moeten blijven bij het beheer van de kasmiddelen en het aantrekken van geldleningen op de korte en de lange termijn. Uitgangspunt van het statuut is een voorzichtig risicomijdend beleid bij het uitzetten/beleggen van overtollige kasgelden. Het treasury statuut sluit hierbij volledig aan op de verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet (de Financiële verordening).

### Kasbeheer

De gemeente heeft de beschikking over rekeningen bij de NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG) en de Rabobank. Vrijwel alle betalingen en ontvangsten lopen via de BNG. Met deze bank is een zogenaamde raamovereenkomst gesloten. Dit houdt in dat indien het saldo op de rekening boven of beneden bepaalde grenzen komt automatisch een gunstiger renteregime geldt. Hiertegenover staat dat, indien middelen worden aangetrokken of uitgezet bij een andere bank, een renteverskil ten opzichte van de BNG-tarieven aanwezig moet zijn van ten minste 0,05%.

### Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van externe rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) beoogt grote fluctuaties in rentelasten van lagere overheden te voorkomen. Hiertoe wordt via de kasgeldlimiet een maximum gesteld aan het met kortlopende leningen voorzien in de financieringsbehoefte. Achtergrond is dat de rente van kortlopende (kasgeld)leningen in korte tijd sterk kunnen fluctueren. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) staat de bepaling van de renterisiconorm. Deze wordt getoetst aan het totaal van de begroting.

De kasgeldlimiet wordt bepaald op een percentage (ingande 2003 8,5%) van het totaal van de exploitatie-uitgaven van het dienstjaar. Voor 2018 ligt de kasgeldlimiet op:

Kasgeldlimiet	begroting 2018
Omvang begroting 2018 (=grondslag)	33.800.000
kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,50%
<b>Toegestand kasgeldlimiet</b>	<b>2.873.000</b>

In 2017 zijn 3 kasgeldleningen aangetrokken (kasgeldlimiet is in 2017 2,2 miljoen). In 2017 is de rente van kasgeldleningen op aanvraag en voor in deposito gezette gelden wordt de rente ook bepaald op aanvraag. Hoe de ontwikkeling voor 2018 uit zal komen is niet aan te geven.

Voor het beheersen van het renterisico op de vaste geldleningen door het aanbrengen van spreiding in de looptijd in de leningenportefeuille is de renterisiconorm ingevoerd. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Voor 2018 ligt deze norm op:

Renterisiconorm	begroting 2018
Omvang begroting 2018 (=grondslag)	33.800.000
Renterisiconorm ( in % van de grondslag)	20%
<b>Toegestane renterisiconorm</b>	<b>6.760.000</b>

Hieraan moet worden getoetst het totaal van de in dat jaar verschuldigde aflossingen vermeerderd met de restschuld van de leningen, waarvan het rentepercentage in dat dienstjaar contractueel moet worden herzien en verminderd met eventueel nieuw aangetrokken geldleningen.

Er zijn geen leningen aanwezig waarvan de rente tijdens de looptijd kan worden veranderd. In 2018 zal in totaal € 1,5 miljoen worden afgelost op de vaste geldleningen. Hiermee wordt ruimschoots binnen de norm gebleven.

### Gemeentefinanciering

De financieringspositie voor 2018 en volgende jaren is enerzijds afhankelijk van de financieringsbehoefte die voortvloeit uit voorgenomen investeringen en anderzijds uit mogelijke investeringssubsidies en de verwachte opbrengsten uit de grondexploitaties. Mede gezien de financieringsbehoefte bij de grondexploitatie en de verwachte grondopbrengsten kan niet worden uitgesloten dat middelen zullen moeten worden aangetrokken.

Discrepancies in de financieringsbehoefte zullen naar verwachting van betrekkelijk korte duur zijn. Deze zullen in eerste instantie opgevangen worden via korte financieringen. Indien op grond van de Wet fido vaste financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken zal dit toch voor een periode van maximaal 10 jaar nodig zijn. Op dit moment ligt de rente van vaste financieringsmiddelen, afhankelijk van de looptijd, op 1,0%.

Financieringsbehoefte	begroting 2018
Stand van de vaste geldleningen op 1 januari 2018	6.900.000
Nieuwe leningen	0
Aflossingen in het loop van het jaar	-1.500.000
<b>Stand van de vaste geldleningen op 31 december 2018</b>	<b>5.400.000</b>

De gemiddelde rente van deze vaste financieringsmiddelen ligt op ca. 2,3%.

### Schatkistbankieren

In het begrotingsakkoord is afgesproken dat lagere overheden in 2013 verplicht gaan schatkistbankieren. Dat betekent dat lagere overheden (tijdelijke) liquide overschotten bij de Nederlandse staat dienen onder te brengen (beleggingen) en de Nederlandse staat een marktconforme rente vergoedt die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die het Rijk op de markt aangaat. Overigens doet de gemeente Bunnik niet aan beleggingen, omdat er geen liquide overschotten zijn. De gemeente Bunnik heeft een bankrekening geopend die vanaf 2014 hiervoor gebruikt wordt.

### EMU (Economische Monetaire Unie) saldo

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo. Volgens de nieuwe BBV voorschriften wordt voorgeschreven om een geprognostiseerde balans op te stellen en het meerjarig EMU saldo. Dit om een betere raming en beheersing van het EMU saldo te krijgen. In de bijlage is een geprognostiseerde balans opgenomen met de daarbij behorende EMU saldo.



### Rentetoerekening

Om inzicht te geven in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening is op advies van de nieuwe BBV het onderstaand schema opgenomen:

Renteschema:		
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	163.975	
b. De externe rentebaten	<u>0</u>	-/-
Totaal door te rekenen externe rente	163.975	
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	53.203	-/-
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	<u>0</u>	-/-
	53.203	-/-
Saldo door te rekenen externe rente	110.772	
d1. Rente over eigen vermogen	0	
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	<u>0</u>	+
<i>De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toe te rekenen rente</i>	110.772	
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)	<u>0</u>	-/-
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	110.772	

## 7. Grondbeleid

### Grondbeleid algemeen

Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van diverse programma's. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De financiële baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemeen financiële positie.

Het grondbeleid voor de gemeente Bunnik staat vermeld in de Nota Grondbeleid 2008. Eind 2017 wordt een geactualiseerde versie van deze nota aan de gemeenteraad voorgelegd.

Onder grondbeleid wordt verstaan de positie die de gemeente in wil nemen ten behoeve van uitbreiding voor woningbouw, bedrijventerreinen en overige doeleinden. Er is een onderscheid tussen actief en faciliterend (passief) grondbeleid. Actief grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf grond verwerft, bouwrijp maakt en uitgeeft. Bij faciliterend grondbeleid stelt de gemeente voorwaarden aan de ontwikkeling van grond in eigendom van een particulier.

De geactualiseerde Nota Grondbeleid 2008 of wel de Nota Grondbeleid 2017 gaat uit van een faciliterend en regisserend grondbeleid. Een uitzondering is dat voor sociale woningbouw actieve grondpolitiek wordt gehanteerd. Dit sluit aan bij de besluitvorming van de gemeenteraad bij de begrotingsbehandeling in 2016.

### Nota grondbeleid

Medio 2008 is de Nota grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin wordt onder andere aandacht besteed aan de wijze van grondverwerving, de aan- en verkoopvoorwaarden te hanteren bij grondtransacties, de te hanteren systematiek van kostprijs- en uitgifteprijsberekening bij grondexploitaties. In 2008 is ook de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. In deze wet zijn ook bepalingen opgenomen voor en over grondexploitaties (voorheen grondexploitatiewet).

De gehanteerde woningbouwprognose in de begroting ziet er als volgt uit:

### Woningbouwprogramma 2018 - 2022 (per 1 maart 2017)

Locatie	Project bouwplan						Totaal op te leveren
		2018	2019	2020	2021	2022	
Bunnik	De Gaarde						0
Bunnik	Scholeneiland Bunnik		30				30
Bunnik	Schoudermantel 32	2	4				6
Bunnik	Stationsweg 51-55		6				6
Odijk	Singel/Zeisterweg		2				2
Odijk	Odijk Het Burgje		100	45			145
Werkhoven	Werkhof, vrije kavels	2	2				4
Werkhoven	Weerdenburg		22				22
Werkhoven	Prins Mauritslaan	2					2
<b>Totaal per jaar</b>		<b>6</b>	<b>166</b>	<b>45</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>217</b>

### MOB-complex te Odijk

Als uitvloeisel van het bestemmingsplan en de daarin vastgelegde bebouwingsmogelijkheden moet voorzien worden in voldoende waterberging. Met de provincie, het HDSR en de ondernemers wordt gewerkt aan een duurzame oplossing. Inmiddels zijn de benodigde onderzoeken uitgevoerd en is een vergunning verleend. Afhankelijk van de te maken keuzes zal de uitvoering eind 2017 ter hand worden genomen. De werkzaamheden worden in 2018 afgerond.

### De Werkhof

Het project De Werkhof verkeert in de afrondende fase. Juni 2017 zijn er nog twee vrije sector kavels beschikbaar. Voor beide kavels is een optie verleend aan potentiële kopers. Na de bouw van deze twee woningen zal ook het woonrijp maken worden afgerond.

### Het Burgje

Op locatie Het Burgje worden twee buurtschappen gerealiseerd: Het Burgje en De Heuveltjes. Er worden circa 140 duurzame en kwalitatief hoogwaardige woningen gerealiseerd. Boerderij Het Burgje blijft gehandhaafd en wordt opgeknapt. Hier komt een aantal niet-woonfuncties met meerwaarde voor de omgeving. Tezamen vormt de ontwikkeling een waardevolle toevoeging van de aantrekkelijke woongemeente die Bunnik is, en speelt het in op de woonbehoefte vanuit de regio.

Direct na de zomer van 2017 wordt het bestemmingsplan in procedure gebracht, met de verwachting dit rond de jaarwisseling te kunnen vaststellen. In mei en juni 2017 zijn de archeologische opgravingen uitgevoerd met mooie vondsten uit de (Laat-) Romeinse Tijd en de Middeleeuwen. Naar verwachting gaan de eerste woningen in het najaar 2017 in verkoop. Samen met de marktpartij wordt toegewerkt naar start bouw begin/medio 2018.

### Scholeneiland Bunnik

Het college is voorstander van de realiseren van een woonzorgcentrum en een gezondheidscentrum op het Scholeneiland Bunnik en is voornemens grondverkoopovereenkomsten met de initiatiefnemers in 2017 te sluiten. De omgevingsvergunningen zullen eind 2017 aangevraagd worden. In het najaar van 2017 start ook het opstellen van het ontwerp voor de buitenruimte. De gebruikers, ouders en omwonenden worden betrokken bij dit proces. Realisering van de gebouwen kan op zijn vroegst medio 2018 starten. De inrichting van de buitenruimte een jaar later.

### Stationsweg 51-55

LEKSTEDewonen heeft een globaal ontwerp gemaakt voor het appartementencomplex. De doelgroep is één a tweepersoonshuishoudens. Op de locatie blijken 10-12 kleine appartementen mogelijk. In het najaar van 2017 wordt het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Afstemming met de brandweer vindt plaats over de oefeningen die nu nog op het terrein van de brandweer plaatsvinden en een hoge geluidsbelasting hebben. Voor het plan is het nodig om ook hogere geluidwaarden als gevolg van het wegverkeer vast te leggen.

### Particuliere ontwikkelingen

Naast de gemeentelijke grondexploitatiegebieden is de gemeente ook voorwaardenscheppend betrokken bij een aantal particuliere gebiedsontwikkelingen. Deze projecten komen tot stand op basis van tussen de gemeente en de particuliere exploitant afgesloten.

### Verwachte resultaten

Op dit moment is het resultaat van de grondexploitaties tot op zekere hoogte onzeker. Bij afsluiting van een grondexploitatie, of eventueel tussentijds als de exploitatie dit mogelijk maakt, zal een eventueel voordelig saldo worden toegevoegd aan de algemene reserve.

### Risico's grondexploitaties

De risico's met betrekking tot de grondexploitaties zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen (dit is inclusief de risico's met betrekking tot de vennootschapsbelasting op de grondexploitaties).

## Bijlagen

Bijlage I	Staat reserves en voorzieningen
Bijlage II	Opgenomen nieuw beleid vanuit kadernota
Bijlage III	Eenmalige posten
Bijlage IV	Inventarisatie risico's
Bijlage V	Taakvelden
Bijlage VI	Geprognosticeerde balans

## **Bijlage I: Reserves en voorzieningen**

Omschrijving van de reserve		Boekwaarde begin dienstjaar 2018	Vermeerderingen			Verminderingen			Boekwaarde einde dienstjaar 2018
			Toevoegingen tlv de exploitatie	Toevoegingen tlv andere reserves	Overige vermeerderingen	Ten gunste van de exploitatie	Ten gunste van andere reserves en voorzieningen	Overige verminderingen	
<b>A. Algemene reserves</b>									
7500000	Bufferreserve	896.124	-	-	-	-	61.124	-	835.000
7500001	Algemene reserve	10.509.060	-	61.124	-	1.282.884	-	-	9.287.300
		-	-	-	-	-	-	-	-
	<b>Totaal onderdeel A</b>	<b>11.405.184</b>	<b>-</b>	<b>61.124</b>	<b>-</b>	<b>1.282.884</b>	<b>61.124</b>	<b>-</b>	<b>10.122.300</b>
<b>B Vrije bestemmingsreserves</b>									
<b>B-1 Bestemmingsreserves</b>									
7501002	Reserve uitv.deelnota beeldende kunst	65.280	1.079	-	-	-	-	-	66.359
7501006	Reserve bedrijfsvoering	164.000	-	-	-	15.000	-	-	149.000
7501013	Reserve management traject	82.194	14.383	-	-	-	-	-	96.577
7501014	Reserve waardevolle bomen	14.495	4.495	-	-	-	-	-	18.990
7501015	Reserve personeelsfeest	15.709	-	-	-	-	-	-	15.709
7501031	Reserve volkshuisvesting	162.792	-	-	-	-	-	-	162.792
7501033	Reserve maatregelen verkeer en mobiliteit	1.215.000	-	-	-	-	-	-	1.215.000
7501036	Reserve sociaal domein	-	-	-	-	-	-	-	-
7501037	Reserve MFA de kersentuin	131.583	-	-	-	-	-	-	131.583
7501038	Reserve organisatie ontwikkeling	393.000	-	-	-	-	-	-	393.000
	Reserve wegen	521.696	227.535	-	-	272.000	-	-	477.231
	Reserve gebouwen	750.677	137.855	-	-	277.804	-	-	610.728
7501099	Reserve budgetoverheveling	537.300	-	-	-	-	-	-	537.300
	<b>Totaal vrije bestemmingsreserves</b>	<b>4.053.726</b>	<b>385.347</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>564.804</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3.874.269</b>
<b>B-2 Egalisatiereserves</b>									
7501103	Reserve stuurgr. kromme rijnlandschap	175.860	-	-	-	31.079	-	-	144.781
7501104	Reserve kosten riolering	150.000	-	-	-	0	-	-	150.000
7501011	Reserve egalisatie bouwleges	255.886	658.960	-	-	0	-	-	914.846
	<b>Totaal vrije bestemmingsreserves</b>	<b>581.746</b>	<b>658.960</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>31.079</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.209.627</b>
<b>B-3 Geblokkeerde bestemmingsreserves</b>									
7501200	Reserve dekking kapitaallasten	13.890.364	-	-	-	458.382	-	-	13.431.982
	<b>Totaal geblokkeerde bestemmingsreserves</b>	<b>13.890.364</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>458.382</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13.431.982</b>
	<b>Totaal onderdeel B</b>	<b>18.525.836</b>	<b>1.044.307</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>1.054.265</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>18.515.878</b>
	<b>Totaal reserves</b>	<b>29.931.020</b>	<b>1.044.307</b>	<b>61.124</b>	<b>0</b>	<b>2.337.149</b>	<b>61.124</b>	<b>0</b>	<b>28.638.178</b>

Omschrijving van de voorziening		Boekwaarde begin dienstjaar 2018	Vermeerderingen			Verminder- ingen	Boekwaarde einde dienstjaar 2018
			Toevoegingen tlv de exploi- tatie of andere reserves	Ontvangen subsidies	Overige ont- vangsten van derden	Aanwending	
<b>1. Verplichtingen en verliezen</b>							
7600002	Voorziening verplichtingen ontslaguit- keringen voormalige wethouders	87.991	-	-	-	58.660	29.331
7600003	Voorziening pensioenverpl. wethouders	1.720.102	-	-	-	55.332	1.664.770
7600011	Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalig personeel	-	-	-	-	-	-
7600018	Voorziening grondexploitatie	547.807	-	-	-	-	547.807
7600020	Voorziening Anne Frank	122.000	-	-	-	-	122.000
7600022	Voorziening Delteijk	9.767	-	-	-	-	9.767
7600023	Voorziening Rijneland	23.000	-	-	-	-	23.000
<b>2. Egalisatievoorzieningen</b>							
7600014	Voorziening egalisatie kosten riolering	2.280.096	9.798	-	-	10.606	2.279.288
<b>Totaal</b>		4.790.763	9.798	-	-	124.598	4.675.963

## **Bijlage II: Opgenomen Nieuw Beleid vanuit kadernota**



## Meerjarenplan 2018-2021 (totaal)

Progr.	Omschrijving	Investering				Afschrijf periode	Jaarlasten			
		2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021
	<b>Wettelijke verplichtingen</b>									
1	Uitbreiding raadsleden met 2					15.000	20.000	20.000	20.000	
2	Verkiezingen Tweede Kamer								24.410	
2	Lagere leges minder aantal paspoorten en identiteitskaarten						50.868	72.915	65.198	
2	Lagere rijksleges minder aantal paspoorten en identiteitskaarten						27.228-	39.031-	34.874-	
3	Onderhoudskosten basisregistraties objecten					8.000	8.000	8.000	8.000	
4	Openbare orde en veiligheid					10.000	10.000	10.000	10.000	
5	Herinrichting Traverse Bunnik (Provinciale weg)					p.m.				
5	Nieuw vGRP					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
5	UNESCO-nominatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes					10.000	10.000			
6	Omgevingswet					p.m.	p.m.	p.m.		
6	Omgevingsvisie kernen en landgoederen					75.000				
6	Opstellen Omgevingsplan Buitengebied					200.000				
6	Omgevingsdienst regio Utrecht					17.250	12.000			
7	Jeugdhulp					130.000	124.574	109.934	109.934	
7	WMO - begeleiding					250.000-	232.775-	232.775-	232.775-	
7	WMO - huishoudelijke hulp					125.000-	125.000-	125.000-	125.000-	
7	Project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)					28.000	28.000	28.000	28.000	
7	Luisterend oor en advies					14.000	14.000	14.000	14.000	
7	Herverdeeleffecten GGD regio Utrecht					9.500	19.000	28.000	28.000	
7	Leerlingenvervoer					40.000	40.000	40.000	40.000	
AD	Treasury, wijziging rentesystematiek ogv nieuw BBV					181.250-	181.250-	181.250-	181.250-	
bedr	Aansprakelijkheidsverzekering					24.500	24.500	24.500	24.500	
bedr	Accountantskosten					12.500	12.500	12.500	12.500	
bedr	Garantiebaan					7.500	7.500	7.500	7.500	
bedr	Tijdelijke uitbreiding communicatieadviseur					46.000				
bedr	Informatieveiligheid					31.300	32.700	22.700	22.700	
bedr	Uitbetaling bovenwettelijk verlof					p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
bedr	Wetsvoorstel open overheid					p.m.				
bedr	Formatie SD Netwerkersfunctie					47.000				
bedr	Subsidie Netwerkersfunctie					47.000-				
	Subtotaal	-	-	-	-	122.300	152.611-	180.007-	159.157-	
	<b>Behandeld in raadsvergadering 22 juni</b>									
6	Investering zonne-energie gemeentelijk vastgoed	70.000				7.700	7.630	7.560	7.490	
7	Uitvoering Sport- en Beweegvisie 2017					25.000	25.000	25.000	25.000	
7	Transformatieplan sociaal domein, incidenteel					626.000				
	Subtotaal	70.000	-	-	-	658.700	32.630	32.560	32.490	
	<b>Subtotaal wettelijke verplichtingen en raadsbehandelingen</b>					<b>781.000</b>	<b>119.981-</b>	<b>147.447-</b>	<b>126.667-</b>	

Progr.	Omschrijving	Investing				Afschrijf periode	Jaarlasten			
		2018	2019	2020	2021		2018	2019	2020	2021
	<b>Vervangingsinvesteringen / Vervangingen</b>									
1	Vervanging iPads gemeenteraad	26.000				4	6.760	6.695	6.630	6.565
3	Implementatie stelsel van basisregistraties 2018	46.500				5	9.765	9.672	9.579	9.486
3	Implementatie stelsel van basisregistraties 2019		42.500			5	-	8.925	8.840	8.755
3	Implementatie stelsel van basisregistraties 2020			5.000		5			1.050	1.040
3	Vervanging Beheersysteem BAG/ WKPB	45.000				5	9.450	9.360	9.270	9.180
5	Gemeentelijk groenplan 2015 - 2019 (2018)	42.500				15	3.258	3.230	3.202	3.174
5	Gemeentelijk groenplan 2015 - 2019 (2019)		42.500			15		3.258	3.230	3.202
5	Aanpassen verkeersregelinstallaties			70.000		20			4.200	4.165
7	Diverse investeringen sport						18.900	18.481	18.312	18.643
bedr	Vervanging Financieel Systeem	120.000				5	25.200	24.960	24.720	24.480
bedr	Vervanging automatiseringsapparatuur 2018	10.980				5	2.306	2.284	2.262	2.240
bedr	Vervanging automatiseringsapparatuur 2019		13.549			5		2.845	2.818	2.791
bedr	Vervanging automatiseringsapparatuur 2020			40.147		5			8.431	8.351
bedr	Vervanging automatiseringsapparatuur 2021				26.456	5				5.556
bedr	Migratie Oracle databases								12.000	
bedr	Digitalisering Wabo dossiers						30.500			
bedr	Doorontwikkelen Plaats- en tijdonafhankelijk werken (2e fase)						15.000			
bedr	Reserve bedrijfsvoering						15.000			
bedr	Aanpassingen Bestuursvleugel 2e etage	7.500				10	825	817	809	801
bedr	Aanpassingen Bestuursvleugel 2e etage (meubilair)	7.500				15	575	570	565	560
	Subtotaal	305.980	98.549	115.147	26.456		107.539	91.097	115.918	108.989
	<b>Gevolg voorstel uitbreiding personele capaciteit</b>									
bedr	Formatie BMO beheer JZ						43.750	43.750	43.750	43.750
bedr	Medewerker informatieveiligheid en privacy (inhuur)						23.400	23.400	23.400	23.400
bedr	Formatie FD junior beleidsmedewerker RO						70.800	70.800	70.800	70.800
bedr	Formatie SD beleidsmedewerker jeugd en wmo						78.300	78.300	78.300	78.300
bedr	Formatie FD coördinatie omgevingsvisie Kromme Rijn						15.800	15.800	15.800	15.800
bedr	Formatie FD volkshuisvesting						15.800	15.800	15.800	15.800
bedr	Formatie ondersteuning opgavemanagers						27.000	27.000	27.000	27.000
bedr	Formatie BMO bestuurssecretaresse						23.000			
bedr	Formatie SD beleidsmedewerker algemeen						78.300			
	Subtotaal	-	-	-	-		376.150	274.850	274.850	274.850
	<b>Totaal (A)</b>	-	-	-	-		<b>1.264.689</b>	<b>245.966</b>	<b>243.321</b>	<b>257.173</b>
	<b>Waarvan incidenteel ten laste van algemene reserve</b>						<b>1.106.050</b>	<b>22.000</b>	<b>12.000</b>	<b>-</b>

## **Bijlage III: Structureel resultaat**

<b>Incidentele lasten 2018 - 2021</b>				
	<b>2018</b>	<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
<b>Programma 1 Bestuur en Organisatie</b>				
Extra opleiding nieuw e raadsleden	8.000			
Tijdelijke formatie	123.621	11.330		
<b>Programma 2 Dienstverlening</b>				
Kosten paspoorten en identiteitskaarten	61.581	10.106		
Tw ee verkiezingen in 1919		54.200		
<b>Programma 3 Gegevensbeheer</b>				
<b>Programma 4 Veiligheid</b>				
Veiligheidsregio Utrecht	6.000		6.000	
<b>Programma 5 Openbare Ruimte</b>				
Leader	10.801	10.801	10.801	
UNESCO-nominatie Nieuw e Hollandse Waterlinie (NHW) en Romeinse Limes	10.190	10.190		
Actualisatie w egenbeheerplan		22.238		
<b>Programma 6 Bouwen, wonen en ondernemen</b>				
Omgevingsdienst	17.250	12.000		
Omgevingsvisie kernen en landgoederen	75.000			
Omgevingsplan buitengebied	200.000			
<b>Programma 7 Sociaal Domein</b>				
Cultuurstimulering	20.000			
Ciltuurplatform	11.209		11.209	
Dalende lasten WSW	33.438	18.600		
Project Werk voor Bunnik	20.000			
Bouw kundige inspectie accommodaties			6.051	
Diverse projecten e.d. Sociaal Domein	539.000			
Geestelijke gezondheidszorg	20.066	14.640		
<b>Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien</b>				
<b>Overzicht Overhead</b>				
Tijdelijke formatie	69.345			
Aanpassen bestuursvleugel	15.000			
Digitalisering WABO dossiers	30.500			
Migratie Oracle database			12.000	
<b>Incidentele lasten &lt; € 5.000</b>	2.000	8.259	3.322	
<b>Totaal incidentele lasten</b>	<b>1.273.001</b>	<b>172.364</b>	<b>49.383</b>	<b>-</b>

<b>Incidentele baten 2018 - 2021</b>				
	2018	2019	2020	2021
<b>Programma 1 Bestuur en Organisatie</b>				
<b>Programma 2 Dienstverlening</b>				
Leges paspoorten en identiteitskaarten	96.057	22.047		
Leges omgevingsvergunningen	739.860	275.825		
<b>Programma 3 Gegevensbeheer</b>				
<b>Programma 4 Veiligheid</b>				
<b>Programma 5 Openbare Ruimte</b>				
<b>Programma 6 Bouwen, wonen en ondernemen</b>				
<b>Programma 7 Sociaal Domein</b>				
Subsidie netwerkersfunctie	33.991	11.330		
<b>Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien</b>				
<b>Overzicht Overhead</b>				
<b>Totaal incidentele baten</b>	<b>869.908</b>	<b>309.202</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

<b>Structurele toevoegingen aan reserves</b>				
	2018	2019	2020	2021
Reserve uitvoering deelnota beeldende kunst	1.079	1.079	1.079	1.079
Reserve waardevolle bomen	4.495	4.495	4.495	4.495
Reserve MOT	14.383	14.383	14.383	14.383
Reserve wegen	227.535	227.535	227.535	227.535
Reserve gebouwen	137.855	137.855	137.855	137.855
<b>Totaal structurele toevoegingen aan reserves</b>	<b>385.347</b>	<b>385.347</b>	<b>385.347</b>	<b>385.347</b>

<b>Structurele onttrekkingen uit reserves</b>				
	2018	2019	2020	2021
Reserve stuurgroep kromme rijnlanschap	31.079	31.079	31.079	31.079
Algemene reserve	68.834	68.834	68.834	68.834
Reserve ogevingsvergunning		80.900	356.725	356.725
Reserve wegen	272.000	272.000	272.000	272.000
Reserve gebouwen	277.804	84.163	32.221	77.238
Reserve dekking kapitaallasten	458.382	460.215	465.711	462.510
<b>Totaal structurele onttrekkingen uit reserves</b>	<b>1.108.099</b>	<b>997.191</b>	<b>1.226.570</b>	<b>1.268.386</b>

<b>Structurele saldi</b>				
	2018	2019	2020	2021
Saldo lasten en baten	-1.025,4	-564,5	-487,0	-452,3
bij:				
incidentele lasten	1.273,0	172,4	49,4	0,0
structurele onttrekkingen uit reserves	1.108,1	997,2	1.226,6	1.268,4
af:				
incidentele baten	-869,9	-309,2	0,0	0,0
structurele toevoegingen aan reserves	-385,3	-385,3	-385,3	-385,3
<b>Structureel saldo lasten en baten</b>	<b>100</b>	<b>90-</b>	<b>404</b>	<b>431</b>

## **Bijlage IV: Inventarisatie risico's**

PROGRAMMA	SOORT RISICO	RISICO	GEALCULEERD RISICOBEDRAG/ FINANCIEEL EFFECT	KANS	FINANCIËLE IMPACT/ BENODIGDE WEER- STANDSCAPACITEIT	BEHEERSING RISICO	INCIDENTEEL (I) EN/OF STRUCTUREEL (S)
Overhead	<b>Economisch</b>	Vervanging personeel	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
Overhead	<b>Financieel</b>	Risico's als gevolg van wijzigingen in de Ziektewet	€ 10.000	70%	€ 7.000	Verminderen/beheersen	I
Overhead	<b>Juridisch</b>	Trajecten medewerkers en WW verplichtingen gedragen door de gemeente	€ 200.000	50%	€ 100.000	Accepteren	S
Overhead	<b>Financieel</b>	Pensioenpremie	€ 100.000	60%	€ 60.000	Accepteren	I
Overhead	<b>Economisch</b>	Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt	pm	20%	pm	Accepteren	S
Overhead	<b>Financieel</b>	Loonkosten (CAO hoger dan raming verwachte loonstijging)	€ 60.000	30%	18.000	Accepteren	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Vergrijzing	pm	10%	pm	Accepteren	S
Overhead	<b>Financieel</b>	Niet realiseren ombuigingen (Bunnik in Balans)	€ 60.000	70%	€ 42.000	Accepteren	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Leegstand lokalen MFA's	100.000	60%	60.000	Verminderen/beheersen	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Storing hard- en software	€ 100.000	10%	€ 10.000	Verminderen/beheersen	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Samenwerking met gemeenten of instanties	€ 5.000.000	5%	€ 250.000	Accepteren	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Garantiestellingen woningen	€ 650.475	5%	€ 32.524	Accepteren	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Garantiestellingen leningen	€ 1.317.995	5%	€ 66.900	Accepteren	S
Overhead	<b>Juridisch</b>	Aansprakelijkheid	pm	5%	pm	Verminderen/beheersen	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Woningcorporaties	€ 19.963.715	5%	€ 997.685	Accepteren	S
Overhead	<b>Juridisch/milieu</b>	Rampen en calamiteiten	pm	10%	pm	Accepteren	S
Overhead	<b>Economisch</b>	Demografische ontwikkelingen (invloed op Wmo)	pm	30%	pm	Accepteren	S
Overhead	<b>Juridisch/financieel</b>	RMN	€ 95.000	30%	€ 28.500	Verminderen/beheersen	S
Overhead	<b>Juridisch/Financieel</b>	Vandalisme/(moedwillige) vernieling gemeentelijke bezittingen	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
1	<b>Politiek</b>	Bestuurlijke aangelegenheden (wachtgeld huidige wethouders)	€ 252.000	50%	€ 126.000	Verminderen/beheersen	I/S
2	<b>Financieel</b>	Stichting begraafplaats Bunnik en Odijk	€ 100.000	10%	€ 10.000	Accepteren	S
5	<b>Juridisch/financieel</b>	Onderhoud bruggen	€ 10.000	40%	€ 4.000	Accepteren	S
5	<b>Economisch</b>	Storm- en bliksemschade openbaar groen	€ 10.000	10%	€ 1.000	Accepteren	I
5	<b>Economisch</b>	Schadeclaims door schade aan wegen, riolering en openbare voorzieningen.	€ 20.000	50%	€ 10.000	Verminderen/beheersen	I/S
5	<b>Milieu</b>	Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP)	pm	10%	pm	Accepteren	S
6	<b>Financieel/milieu</b>	Planschadevergoedingen	€ 20.000	10%	€ 2.000	Accepteren	S
6	<b>Milieu</b>	Bodemverontreiniging/ -sanering	€ 40.000	5%	€ 2.000	Accepteren	S
6	<b>Economisch</b>	Grondexploitatie/malaise op de woningmarkt (lagere opbrengsten bouwleges en OZB, vertraging of afstel in de ontwikkeling van grondexploitaties)	€ 456.000	< 20%	€ 85.600	Verminderen/beheersen	I
7	<b>Politiek</b>	Sport; voorzieningenniveau sportaccommodaties	€ 24.000	10%	€ 2.400	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Politiek</b>	Openbaar onderwijs	€ 50.000	30%	€ 15.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Politiek</b>	Dorpshuis	pm	10%	pm	Accepteren	S

PROGRAMMA	SOORT RISICO	RISICO	GEALCULEERD RISICOBEDRAG/ FINANCIEEL EFFECT	KANS	FINANCIËLE IMPACT/ BENODIGDE WEER- STANDSCAPACITEIT	BEHEERSING RISICO	INCIDENTEEL (I) EN/OF STRUCTUREEL (S)
7	<b>Politiek</b>	Sporthuis	€ 70.000	40%	€ 28.000	Accepteren	S
7	<b>Financieel</b>	Openeinde regeling Participatiewet	pm	20%	pm	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	Wet sociale werkvoorziening/onderrealisatie WSW plaatsen	pm	10%	pm	Accepteren	S
7	<b>Financieel</b>	Lagere uitstroom SW dan daling volgens integratieuitkering	€ 50.000	50%	€ 25.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	Meer aanvragen schuldhulpverlening (meer uitgaven armoedebeleid)	€ 10.000	50%	€ 5.000	Accepteren	S
7	<b>Economisch</b>	Wmo verstrekkingen (Wet maatschappelijke ondersteuning)	€ 75.000	30%	€ 22.000	Accepteren	S
7	<b>Economisch</b>	Open-einde regeling Wonen, rollen en vervoer	€ 155.000	30%	€ 46.500	Accepteren	S
7	<b>Economisch</b>	Open-einde regeling Wet Werk en Bijstand	pm	20%	pm	Accepteren	S
7	<b>Economisch</b>	Gevolgen overname aandelen Sociale Werkvoorzieningsbedrijf BIGA	€ 23.000	5%	€ 1.150	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	RDWI aanvullende uitkering	€ 350.000	10%	€ 35.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	Stijging eigen risico bij verhoogde doeluitkering	€ 50.000	10%	€ 5.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	Jeugdhulp - essentiële zorg	€ 300.000	50%	€ 150.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	WMO Lichtverstandelijke beperking 18+	€ 300.000	50%	€ 150.000	Verminderen/beheersen	S
7	<b>Financieel</b>	WMO Geestelijke gezondheidszorg B (GGZ-B)	€ 200.000	50%	€ 100.000	Verminderen/beheersen	S
Alg. baten & lasten	<b>Financieel</b>	Verdeelsystematiek algemene uitkering (herijking clusters)	pm	20%	pm	Accepteren	I/S
Alg. baten & lasten	<b>Financieel</b>	Vennootschapsbelasting	€ 100.000	10%	€ 10.000	Accepteren	S
		TOTAAL BENODIGDE WEERSTANDS-CAPACITEIT	€ 30.322.185		€ 2.508.259		



## **Bijlage V: Taakvelden**



## **Bijlage VI: EMU saldi**

Omschrijving	bedragen x € 1.000		
	Begroting		
	2017	2018	2019
1 (+) Exploitatiesaldo <b>vóór</b> toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.059,9	-997,4	-614,5
2 (+) Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.338,3	1.345,3	1.333,3
3 (+) Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	-52,7	-114,8	-85,5
4 (-) Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	730,9	556,0	98,5
5 (+) Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0,0	0,0	0,0
6 (+) Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0,0	0,0	0,0
7 (-) Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0,0	0,0	0,0
8 (+) Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0,0	0,0	0,0
9 (-) Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	0,0	0,0	0,0
10 (-) Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0,0	0,0	0,0
11 (-) Verkoop van effecten: Gaaf u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee
Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0,0	0,0	0,0
<b>Berekend EMU-saldo</b>	<b>-505,1</b>	<b>-322,9</b>	<b>534,7</b>

## **Bijlage VII: Geprognosticeerde balans**

	<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2021</u>		<u>31-12-2018</u>	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2021</u>
<b>ACTIVA</b>					<b>PASSIVA</b>				
<b><u>VASTE ACTIVA:</u></b>					<b><u>EIGEN VERMOGEN:</u></b>				
- immateriële vaste activa	18.000	12.000	6.000	0	- reserves	28.638.178	27.974.335	27.109.112	26.226.073
- materiële vaste activa	40.303.844	42.396.254	41.114.773	39.867.750	- nog te bestemmen resultaat	267.481	99.296	378.213	430.765
- financiële vaste activa	330.260	319.010	307.760	296.510	<b>Totaal eigen vermogen</b>	<b>28.905.659</b>	<b>28.073.631</b>	<b>27.487.325</b>	<b>26.656.838</b>
					<b><u>VOORZIENINGEN</u></b>	4.675.963	4.590.492	4.534.352	4.478.212
					<b><u>LANGLOPENDE SCHULDEN</u></b>				
					Totaal vaste schulden met een rente-typische looptijd van 1 jaar of langer	5.400.000	3.900.000	2.400.000	1.350.000
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>40.652.104</b>	<b>42.727.263</b>	<b>41.428.532</b>	<b>40.164.259</b>	<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>38.981.622</b>	<b>36.564.123</b>	<b>34.421.677</b>	<b>32.485.050</b>
<b><u>VLOTTENDE ACTIVA:</u></b>					<b><u>VLOTTENDE PASSIVA</u></b>				
Voorraden (onderhanden werk)	1.034.649	-5.015.351	-5.015.351	-5.015.351	Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	1.625.959	1.656.852	1.688.333	1.720.411
Voorraden (niet-onderhanden werk)	0	0	0	0	Overlopende passiva	1.825.692	1.860.380	1.895.727	1.931.746
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	5.011.009	5.106.218	5.203.236	5.302.097	<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>3.451.651</b>	<b>3.517.232</b>	<b>3.584.060</b>	<b>3.652.157</b>
Liquide middelen	-5.622.125	-4.120.206	-5.020.398	-5.750.300					
Overlopende activa	1.357.636	1.383.431	1.409.717	1.436.501					
Totaal vlottende activa	<b>1.781.169</b>	<b>2.645.908</b>	<b>3.422.796</b>	<b>4.027.053</b>					
<b>TOTAAL ACTIVA</b>	<b>42.433.273</b>	<b>40.081.355</b>	<b>38.005.737</b>	<b>36.137.207</b>	<b>TOTAAL PASSIVA</b>	<b>42.433.273</b>	<b>40.081.355</b>	<b>38.005.737</b>	<b>36.137.207</b>